

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ BİLİM DALI
TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ**

**ÖĞRETMENLERİN MESLEKİ DAYANIKLILIKLARI İLE
SABIR DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ**

Ömer KURT

DENİZLİ 2025

**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ BİLİM DALI
TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ**

**ÖĞRETMENLERİN MESLEKİ DAYANIKLILIKLARI İLE SABIR
DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ**

Ömer KURT

Danışman

Doç. Dr. Aydan ORDU

ETİK BEYANNAMESİ

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nün yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında; tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi; görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu; başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu; atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi; kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı; bu tezin herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı beyan ederim.

İmza

Ömer KURT

TEŞEKKÜR

Kıymetli hocam danışmanım Doç. Dr. Aydan ORDU Hocama, çalışmalarım sırasında bana katlandığı ve sabır gösterdiği için sevgili eşim Aylar'a, çalışmama izin verdiği için küçük kızım Miray'a, bana her zaman destek olan sevgili oğlum Ramazan Berke'ye ve çalışmalarım sırasında okulda anlayış gösteren sevgili müdürüm İbrahim TOPAL'a sonsuz teşekkürler.

Ömer KURT

ÖZET

Öğretmenlerin Mesleki Dayanıklılıkları ile Sabır Düzeyleri Arasındaki İlişki

KURT Ömer

Tezsiz Yüksek Lisans Projesi, Eğitim Bilimleri ABD,

Eğitim Yönetimi Bilim Dalı

Proje Danışmanı: Doç. Dr. Aydan ORDU

Ocak 2025, 50 sayfa

Bu çalışmada öğretmenlerin sabır düzeyleriyle mesleki dayanıklılık düzeyleri arasındaki ilişkinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Araştırma ilişkisel tarama modelinde yapılmıştır. Kolay ulaşılabilir örneklem seçimiyle, 2024-2025 eğitim yılında Denizli ili Merkezefendi ilçesinde resmi ortaokullarda çalışan 343 öğretmene ulaşılarak veri toplanmıştır. Veri toplama aracı olarak “Öğretmen Mesleki Dayanıklılık Ölçeği” ile “Öğretmen Sabır Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırma verilerinin güvenilirliği çok yüksek çıkarken normal dağılım şartlarını da taşıdığı görülmüştür. Araştırmada parametrik testler kullanılmıştır. Öğretmenlerin mesleki dayanıklılık düzeyleri yüksek çıkmıştır. Öğretmenlerin sabır düzeylerinin öğretim boyutuyla genel sabır düzeyinin çok yüksek düzeyde ancak etkileşim boyutu düzeyinin yüksek düzeyde olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin mesleki dayanıklılıkları cinsiyete göre farklılık gösterirken yaş, öğrenim düzeyi, medeni durum ve branş değişkenlerine göre farklılık göstermemiştir. Erkek öğretmenlerin kendilerini mesleki dayanıklılık bakımından kadın öğretmenlerden daha yüksek düzeyde algıladığı görülmüştür. Öğretmenlerin sabır düzeyleri yaşa göre farklılık gösterirken cinsiyet, öğrenim düzeyi, medeni durum ve branş değişkenlerine göre farklılık göstermemiştir. Yaş değişkenine göre etkileşim boyutunda ve genel sabır düzeylerinde 41-45 yaşlardaki öğretmenlere göre 25-35 yaşlardaki öğretmenlerin etkileşimleri ve genel sabır düzeyleri daha yüksektir. Öğretmenlerin genel sabır düzeyleri ile genel mesleki dayanıklılık düzeyi arasında pozitif yönlü ve yüksek düzeyde ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Öğretmen, mesleki dayanıklılık, sabır, okul

İÇİNDEKİLER

PROJE ONAY SAYFASI	iii
ETİK BEYANNAMESİ	v
TEŞEKKÜR	iv
ÖZET	vi
İÇİNDEKİLER	viii
TABLolar DİZİNİ	xi
BİRİNCİ BÖLÜM – GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.1.1. Problem Cümlesi	2
1.1.2. Alt Problemler	2
1.2. Araştırmanın Amacı	3
1.3. Araştırmanın Önemi.....	3
1.4. Varsayımlar	3
1.5. Sınırlılıklar	4
1.6. Tanımlar	4
İKİNCİ BÖLÜM – KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	5
2.1. Öğretmen Dayanıklılığı	5
2.2. Öğretmen Dayanıklılığını Oluşturma	6
2.3. Sabır	7
2.4. Öğretmenlerde Mesleki Dayanıklılık ve Sabır	8
2.5. İlgili Araştırmalar	13
2.5.1. Ulusal Çalışmalar	13
2.5.2. Yabancı Çalışmalar	13
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM – YÖNTEM	15
3.1. Araştırmanın Modeli	15
3.2. Evren ve Örneklem	15
3.3. Veri Toplama Aracı	16
3.4. Verilerin Toplanması	17
3.5. Verilerin Analizi	17

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM - BULGULAR VE YORUMLAR	19
4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	19
4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	19
4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	20
4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	22
4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	25
BEŞİNCİ BÖLÜM - TARTIŞMA VE ÖNERİLER	27
5.1. Tartışma ve Sonuç	27
5.2. Öneriler	28
KAYNAKÇA	32
EKLER	37
ÖZGEÇMİŞ	41

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 3.1. Öğretmenlerin Kişisel Özelliklerine Göre Dağılımları	15
Tablo 3.2. Verilerin Cronbach's Alpha Testi Sonuçları	17
Tablo 3.3. Verilerin Normallik Testi Sonuçları	17
Tablo 3.4. Yorumlamada Aralıklar	18
Tablo 4.1. Öğretmenlerin Mesleki Dayanıklılık Düzeyleri	19
Tablo 4.2. Öğretmenlerin Sabır Düzeyleri	19
Tablo 4.3. Öğretmenlerin Mesleki Dayanıklılık Düzeylerinin Cinsiyetlerine Göre t testi Sonuçları	20
Tablo 4.4. Öğretmenlerin Mesleki Dayanıklılık Düzeylerinin Yaşlarına Göre Anova Testi Sonuçları	20
Tablo 4.5. Öğretmenlerin Mesleki Dayanıklılık Düzeylerinin Eğitim Düzeylerine Göre t testi Sonuçları	21
Tablo 4.6. Öğretmenlerin Mesleki Dayanıklılık Düzeylerinin Medeni Durumlarına Göre t testi Sonuçları	21
Tablo 4.7. Öğretmenlerin Mesleki Dayanıklılık Düzeylerinin Branşlarına Göre Anova Testi Sonuçları	21
Tablo 4.8. Öğretmenlerin Sabır Düzeylerinin Cinsiyetlerine Göre t testi Sonuçları	22
Tablo 4.9. Öğretmenlerin Sabır Düzeylerinin Yaşlarına Göre Anova Testi Sonuçları	22
Tablo 4.10. Öğretmenlerin Sabır Düzeylerinin Eğitim Düzeylerine Göre t testi Sonuçları	23
Tablo 4.11. Öğretmenlerin Sabır Düzeylerinin Medeni Durumlarına Göre t testi Sonuçları	24
Tablo 4.12. Öğretmenlerin Sabır Düzeylerinin Branşlarına Göre Anova Testi Sonuçları ..	24
Tablo 4.13. Öğretmenlerin Mesleki Dayanıklılıkları ile Sabır Düzeyleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Pearson Korelasyon Testi Sonuçları	25

BİRİNCİ BÖLÜM: GİRİŞ

Öğretmenlik mesleği sabır ve dayanıklı olmayı gerektiren ve sürekli insanlarla iç içe çalışılan bir meslektir. Bu çalışmada öğretmenlerin mesleki dayanıklılıkları ile sabır düzeyleri arasındaki ilişki düzeyi araştırılacaktır. Araştırma nicel ve ilişkisel tarama biçiminde yapılmıştır.

Çalışmanın bu bölümünde problem durumu, problem ve alt problemler, amaç, önem, varsayımlar, sınırlılıklar ve tanımlara yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Bireylerin kariyerleri boyunca değişen bağlamlar ve zorluklarla başa çıkma becerilerinde dayanıklılık kavramına giderek daha fazla odaklanılmaktadır (Day, 2014). Dayanıklılık kapasitesi, öğretmenlerin kariyerleri boyunca sürekli olarak en iyi performansı göstermeleri için gerekli görülmektedir (Gu ve Day, 2013). Öğretmenlik mesleği bağlamında, mesleki dayanıklılık özel bir öneme sahiptir. Sabır, bir bireyin çeşitli koşullar ve zaman dilimleri boyunca sıkıntı, acı veya rahatsızlık karşısında soğukkanlılığını koruma kapasitesi olarak tanımlanmaktadır (Schnitker, 2012). Tokur'a (2011) göre sabır, bireylerin zorluklarla yüzleşmesi ve üstesinden gelmesinin yanı sıra gelecekteki potansiyel zorluklara karşı dayanıklılık geliştirmesi için gerekli bir temel görevi görmektedir. Ayrıca sabır, yaşamda olumsuz süreçlerden olumlu süreçlere geçişi kolaylaştıran psikolojik bir güç olarak tanımlanmaktadır. Doğan (2017) da sabrın yalnızca hayatın zorluklarıyla başa çıkmada değil, aynı zamanda hayatın sevinçlerinin peşinden koşma ve bunların gerçekleşmesini beklemede de önemli olduğunu vurgulamaktadır. Sonuç olarak, her iki araştırmacı da sabır pratiğinin bireylerin olumlu sonuçlar elde etmeleri ve tatmin edici yaşamlar sürmeleri için kritik öneme sahip olduğunu ileri sürmektedir. Konuyla ilgili literatürün bolluğuna rağmen, Akgül (2019), Ateş (2019), Bulut (2020), Doğanay (2019), Günaydın (2021) ve Sarıkaya ve Şeren'in (2017) çalışmalarında görüldüğü üzere, sabır üzerine yapılan çalışmaların önemli bir kısmı sabrın dini yönünü ele almaktadır.

Eğitimcilerin mesleki görevleri boyunca çeşitli bireylerle girdikleri yoğun etkileşim hem sabır hem de yüksek derecede mesleki dayanıklılık sergilemelerini gerektirmektedir. Eğitimciler, mesleki yükümlülüklerini yerine getirirken sabır ve dayanıklılık göstererek tüm eğitim paydaşlarıyla etkili bir şekilde iletişim kurmalıdır. Bu

bağlamda, eğitimciler öğrencilerle, diğer eğitimcilerle, okul yöneticileriyle, yardımcı okul personeliyle ve velilerle etkileşimleri sırasında zaman zaman öngörülemeyen ve istenmeyen durumlarla karşılaşabilmektedir. Bu olumsuzluklarla karşılaşıldığında geniş bir hoşgörü eşiğini korumak ve bu beklenmedik durumlara hoşgörü ve anlayışla yaklaşmak zorunludur.

Eğitim uzun vadeli bir çabayı temsil ettiğinden, eğitim süreçleriyle ilgili beklenen sonuçlar uzun bir zamansal çerçevede belirginleşmektedir. Eğitim ve öğretimde başarıya ulaşmak ve arzu edilen mesleki çıktıları gerçekleştirmek ya da başka bir deyişle öğrencilerden beklenen öğretimsel ve eğitsel sonuçları elde etmek önemli bir zaman yatırımı gerektirmektedir. Bu bağlamda, eğitimcilerin hem dayanıklılık hem de sabır göstermeleri zorunludur. Sonuç olarak, eğitimcilerin sabırlı olmaları ve mesleklerini bu bilinçle sürdürmeleri, mesleki girişimlerinde başarıya ulaşmaları için kritik önem taşımaktadır. Mesleki yolculuk boyunca eğitimciler arasında sabır ve dayanıklılık eksikliği, karamsarlık ve stres duygularıyla sonuçlanabilecek ve potansiyel olarak tükenmişlik deneyimiyle sonuçlanabilecektir.

1.1.1 Problem Cümlesi

Araştırmanın problem cümlesi; “Öğretmenlerin mesleki dayanıklılıkları ile sabır düzeyleri arasındaki ilişki nasıldır?” şeklinde belirlenmiştir.

1.1.2 Alt Problemler

Araştırmanın alt problemleri şunlardır.

1. Öğretmenlerin mesleki dayanıklılıkları ne düzeydedir?
2. Öğretmenlerin sabır düzeyleri nedir?
3. Öğretmenlerin mesleki dayanıklılıkları; a) Cinsiyet, b) Yaş, c) Öğrenim düzeyi, d) Medeni durum ve e) Branş değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
4. Öğretmenlerin sabır düzeyleri; a) Cinsiyet, b) Yaş, c) Öğrenim düzeyi, d) Medeni durum ve e) Branş değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
5. Öğretmenlerin mesleki dayanıklılıkları ile sabır düzeyleri arasında ilişki var mıdır?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı 2024-2025 eğitim öğretim yılında Denizli ili Merkezefendi ilçesindeki resmi ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin mesleki dayanıklılıkları ile sabır düzeyleri arasında ilişkinin ortaya çıkarılmasıdır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Eğitimciler mesleklerini icra ederken yüksek derecede profesyonel dayanıklılık göstermek zorundadır (Demir, 2021). Bununla birlikte, eğitimcilerin sahip olması gereken temel kişisel nitelikler konusunda tüm paydaşların üzerinde uzlaştığı, evrensel olarak kabul görmüş bir dizi özelliğin varlığını iddia etmek zordur (Dokumacı Sütçü ve Oral, 2019). Mevcut akademik literatürden hareketle, eğitimcilerin sahip olması gereken en önemli kişisel özelliklerden birinin “sabır” olduğu söylenebilir; özünde, öğretmenlik mesleği önemli düzeyde sabır gerektirmektedir (Büyüksahin ve Şahin, 2017; Gültekin, 2020).

Sorumluluklarını etkin bir şekilde yerine getirebilmek için eğitimcilerin çok sayıda temel niteliğe sahip olması gerekmektedir. Mesleki dayanıklılık ve sabır bu özelliklerden ikisidir. Mevcut literatürde bu özelliklerin her biri üzerine ayrı ayrı çalışmalar bulunsa da bu iki değişkeni eş zamanlı olarak araştıran ve aralarındaki ilişkiyi inceleyen kayda değer bir araştırma eksikliği söz konusudur. Dolayısıyla bu çalışma, alandaki bu boşluğu gidermeyi ve mevcut literatüre değerli bir katkıda bulunmayı amaçlaması bakımından önem taşımaktadır.

1.4. Varsayımlar

- Araştırmaya katılan öğretmenler ölçüm araçlarına samimi ve gerçek cevaplar vermişlerdir.
- Araştırmaya katılan öğretmenlerin sabır ve mesleki dayanıklılıkla ilgili bilgileri yeterlidir.
- Ölçme araçları araştırmanın amacını ortaya çıkarabilecek ve alt problemlere yanıt verebilecek niteliktedir.

1.5. Sınırlılıklar

- 2024-2025 eğitim öğretim yılında Denizli ili Merkezefendi ilçesinde çalışan öğretmenlerin görüşleriyle sınırlıdır.

- Veri toplama aracı olarak “Kişisel Bilgiler Formu”, “Öğretmen Mesleki Dayanıklılık Ölçeği” ve “Öğretmen Sabır Ölçeği” kullanılmıştır.
- Araştırma, konuyla ilgili literatür taraması ve öğretmenlerin ölçme aracına verdikleri cevaplarla sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Mesleki Dayanıklılık: Çalışanın mesleğini yaparken dışardan gelen olumsuzluklara karşı dayanıklı olması ve mücadele etmesidir.

Sabır: Bireyin çeşitli durumlar ve zamanlarda meydana gelen hayal kırıklığı, zorluk veya üzüntü karşısında sakin kalabilme eğilimi olarak tanımlanabilir.

İKİNCİ BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde, konuya ilişkin alan yazın taramasında ve bu alanda yürütülmüş ilgili araştırmalara yer verilmiştir.

2.1. Öğretmen Dayanıklılığı

Daniilidou ve Platsidou (2018) öğretmen dayanıklılığını, eğitimcilerin mesleklerinin doğasında bulunan çeşitli zorluklar, stres faktörleri ve yükümlülükler karşısında olumlu özelliklerini koruma kapasitesi olarak tanımlamaktadır. Bu özellik, öğretmenlerin zorlu koşullara ve aksiliklere rağmen öğretime ve pedagojik yaklaşımlara olan bağlılıklarını sürdürmelerini sağlamaktadır (Brunetti, 2006). Alternatif olarak, Clara (2017) öğretmen dayanıklılığını olumsuz mesleki koşullara uyum sağlama yeteneği olarak nitelendirmektedir.

Gu ve Day'e (2013) göre dayanıklılık, öğretmenlerin öğretim hedefleri ve etik ilkelerinden etkilenen öğretmenlik mesleğinin öngörülemeyen doğasında etkili bir şekilde yol alabilme becerisini ifade etmektedir. Dirençli eğitimciler, eğitim sistemlerindeki dalgalanmalara dayanma ve zorluklar karşısında yükseköğretim standartlarını koruma becerisi göstermektedir. Schelvis, Zwetsloot, Bos ve Wiezer (2014), öğretmen dayanıklılığını bir uyum sağlama süreci olarak ele almakta ve dayanıklılığın üç temel unsurunu vurgulamaktadır:

- Gerektiğinde değişime açık olma ve uyum sağlama yeteneği,
- Zorluklar, engeller ve değişim karşısında esneklik gösterebilme ve bu süreçlerin ardından hızlıca toparlanabilme,
- Değişim sonrasında kendine güvenli ve enerjik kalabilme kapasitesi.

Daha önce bahsedilen tanımlarda da belirtildiği üzere, öğretmen dayanıklılığı çok yönlü bir kavramdır. Örneğin, Peixoto, Silva, Pipa, Wosnitza ve Mansfield (2020) ölçek geliştirme araştırmalarında öğretmen yılmazlığını motivasyonel, duygusal, sosyal ve mesleki yılmazlık olarak sınıflandırırken, başka bir çalışma öğretmen yılmazlığını motivasyon ve öğretime bağlılık, öz yeterlik algısı, mesleki başarı ve iyimserlik olarak kategorize etmiştir. Buna karşılık, Beltman (2021) öğretmen dayanıklılığının boyutlarını aşağıdaki gibi farklılaştırmakta ve ana hatlarıyla belirtmektedir;

Duygusal: Durumları kişiselleştirmekten kaçınma kapasitesi, iyi gelişmiş bir mizah anlayışı, zorlukların üstesinden gelme esnekliği ve duyguları düzenleme becerisi.

Motivasyonel: Güçlü bir öz yeterlilik ve güven duygusu, zorluklar karşısında sebat, pragmatik beklentilerin oluşturulması ve genel bir pozitiflik ve umutluluk eğilimi.

Profesyonel: Pedagojik uygulama ve becerilerde yeterlilik, sınıf ortamının etkin yönetimi, optimum öğrenme deneyimlerini kolaylaştırma becerisi ve yüksek derecede esneklik ve uyarlanabilirlik.

Sosyal: Meslektaşlardan yardım talep etme isteği, yetkin kişiler arası beceriler, yapıcı geribildirime dikkat ve sağlam mesleki ve kişisel destek ağları kurma.

2.2. Öğretmen Dayanıklılığını Oluşturma

Ne yazık ki, geleneksel ve psikolojik olarak türetilmiş dayanıklılık kavramları öğretmenlerin karşılaştığı zorlukları hafifletmemektedir. Dayanıklılık kapasitesinin kişisel, işyeri, politika zorlukları ve öğrenci davranışlarına göre değişiklik göstermesi beklenmektedir. Sonuç olarak, öğretim, öğrenim ve yönetim alanlarındaki bireyler, dayanıklılık kapasitesini tutarlı bir şekilde geliştirmek ve sürdürmek için çalışmalıdır. Öğretmenlerin seçilmesi, işe alınması ve işte tutulmasının günlük dayanıklılıklarıyla bağlantılı olduğuna inanılmaktadır. Bu dayanıklılık yalnızca çeşitli durumlarla başa çıkma becerileriyle ilgili değildir, aynı zamanda bilgi ve ahlaki amaçla öğretmeye devam etme kapasitelerini, arzularını, kararlılıklarını ve enerjilerini de kapsamaktadır. Bu günlük dayanıklılık kavramı, öğretmenlerin sürekli olarak en iyi performanslarını sergilemeleri için hayati önem taşımaktadır (Day ve Gu, 2014).

Dayanıklılık doğuştan gelen bir özellik olarak görülmemelidir (Day ve Gu, 2014). Bunun yerine, göreceli, gelişen, dinamik ve bağlama bağlı bir yapıdır. Bilinçli bir şekilde incelendiğinde, dayanıklılık geliştirilebilen bir özellik olarak kabul edilir; bu nedenle, meslek öncesi eğitimde önemi vurgulanmalıdır (Bowles ve Arnup, 2016). Dayanıklılıkla ilişkili özellikler, okul yönetimi tarafından oluşturulan destekleyici eğitim ortamlarının, besleyici bir topluluğun ve teşvik edici akran ilişkilerinin koruyucu etkileri yoluyla geliştirilebilmekte veya yetiştirilebilmektedir (Day ve Gu, 2014). Böyle bir kurumsal desteğin yokluğunda, öğretme ve öğrenme süreçleri genellikle zorluklarla dolu olduğundan ve sonuçlar belirsiz kaldığından, bilgiyi günlük olarak coşku ve etkinlikle aktarma çabası yalnızca fiziksel olarak değil, duygusal ve ruhsal olarak da yorucu hale gelebilmektedir (Day ve Gu, 2014). Day ve Gu, (2014) dayanıklılığı, iyimserlik, duygusal zeka, özgecilik, öz-değer ve Stoacılık gibi faktörleri içeren duygusal refahı kapsayan çok sayıda birbirine bağlı yapıdan biri olarak nitelendirmektedir. Sonuç olarak, dayanıklılığı teşvik etmek için dört temel ilke bulunmaktadır (Day ve Gu, 2014):

- Bireylerde rahatsızlığa neden olan değişiklikleri fark etme becerisi.
- Bu çözüm ile ilgili yanıt arasında bir bağlantı kurmak için.
- Uygun yanıt verme kapasitesine sahip olmak.
- Bunun amacı, yanıt verme gerekliliği ortadan kalktığında yanıt vermekten kaçınmaktır.

Bu kılavuz ilkeler, dirençli bireylerin davranışlarının ana hatlarını belirlemede değerli bir teşhis ve analitik kaynak görevi görmektedir. Ancak, bireylerin ve kurumların kapasitesini artırabilecek ya da azaltabilecek kişisel, sosyal ve siyasi faktörlerin etkisini dikkate almamaktadırlar.

2.3. Sabır

Schnitker'in (2012) belirttiği gibi sabır, bir bireyin farklı koşullar ve zaman dilimlerinde hayal kırıklığı, sıkıntı veya zorluklarla karşılaştığında soğukkanlılığını koruma kapasitesini kapsamaktadır. Sabır, duygusal dengeyi ve davranışsal kısıtlamayı gerektirmektedir. Okçu ve Pilatin (2018) de sabrın insan davranış ve tutumlarındaki önemini vurgulamış ve sabrı, zorluklara ve sıkıntılara katlanmak ve bunları yönetmek için çok önemli bir değer olarak görmüştür. Türk Dil Kurumu (TDK) sabrı; acı, yoksulluk, haksızlık gibi istenmeyen durumlara sessizce katlanabilme ahlaki metanet ve dayanıklılık, beklenen olayları telaşsız bekleyebilme yeteneği olarak tanımlamaktadır (TDK, 2024).

Okçu ve Pilatin (2018) sabrı, insan davranış ve tutumlarını önemli ölçüde etkileyen çok önemli bir değer olarak görmektedir. Sabrı, bireyin üzücü ve sıkıntılı durumlar karşısında dayanma ve zorluklarla başa çıkma yeteneği olarak tanımlamaktadırlar. Oral (2015) sabrı üzüntü, sıkıntı ve dertlere karşı direnme yeteneği olarak tanımlarken, Solmaz (2021) olumsuzluklardan kurtulmak için metanetli olmak olarak tasvir etmektedir. Sabır, arzuların yerine getirilmesindeki gecikmeleri sakince kabul etme eğilimidir (Balcı, 2022). Tokur (2011), sabrın bireyler için hem zorluklarla başa çıkmada bir başlangıç noktası hem de gelecekteki olası zorluklara karşı direnç oluşturma bir aracı olduğunu ileri sürmektedir. Bu nedenle sabır, bireylerin yaşamlarında olumsuz süreçlerden olumlu süreçlere geçiş yapmalarını sağlamaktadır.

Karakaş'a (2018) göre sabır, zorluklarla başa çıkmaya yönelik bir problem çözme yaklaşımı olarak nitelendirilmekte, tolerans ve uyum yeteneğinin artmasına katkıda bulunmaktadır (Sharifi Saki vd., 2018). Bu özellik, değişim ve büyümeyi sağlayan aktif bir başa çıkma mekanizması olarak hizmet ederek pasif ve olumsuz tutumlardan farklılaştığı için bireylerde olumlu karakter gelişimini teşvik etmede çok önemlidir.

Ayrıca sabır, hem dini hem de seküler yaşamın temel bir yönü olarak kişisel ve ruhsal gelişimde önemli bir rol oynamaktadır (Doğan, 2014). Buna ek olarak, Bishara (2018) sabrı, diğer erdemlerin ve karakter güçlerinin kazanılmasını ve ifade edilmesini kolaylaştıran araçsal bir erdem olarak görmektedir.

Esen Ateş ve Kayıklık'a (2019) göre sabır, kişisel gelişimi ve büyümeyi teşvik eden zorlu ancak temel bir erdemdir. Bireyin olayları ilk değerlendirmesinden çözüm sürecine kadar problem çözmenin her aşamasında etkili bir niteliktir (Doğan, 2016). Ayrıca sabır, insan gücünün ve ahlaki mükemmelliğin kritik bir bileşeni olarak kabul edilmekte ve tatmin edici bir yaşama ulaşmak için gereklidir (Schnitker ve Emmons, 2007). Buna ek olarak, sabır insan doğasında var olan manevi bir değer olarak kabul edilmektedir (Özdoğan, 2005) ve kişinin hedeflerine ulaşmasında önemli bir rol oynayan bir bilgelik biçimi (Burton ve Martin, 2020) olarak görülmektedir.

2.4. Öğretmenlerde Mesleki Dayanıklılık ve Sabır

Sosyal yapıları gereği bireyler, yaşamlarının temel bir yönü olarak başkalarıyla iletişim ve etkileşim içerisinde (Dilekmen, 2008). Bu etkileşimler sırasında bireyler zaman zaman başkalarıyla ilişkilerinde olumsuzluklar yaşayabilmektedir. Olumsuz durumlar, sosyal bağlantıların ötesinde hayatın çeşitli yönlerinde de ortaya çıkabilmektedir. Bireylerin bu olumsuz durumları etkili bir şekilde yönetebilmeleri çok önemlidir (Bayrakdar, 2014). Belirli değerlere sahip olmak, sağlıklı bir yaşam tarzı sürdürmek, zorlukları uygun bir şekilde ele almak ve önceden belirlenmiş hedeflere ulaşmak için çok önemlidir (Erdem, 2018). Bu değerler, bireylerin çevrelerindeki kişilerle ve daha geniş anlamda toplumla yapıcı ilişkiler kurmalarını sağlamada önemli bir rol oynarken, aynı zamanda zorlukların üstesinden gelmelerine ve arzu ettikleri başarı düzeyine ulaşmalarına yardımcı olmaktadır. Özellikle sabır, yaşam yolculuğu boyunca bireyleri güçlendirerek ilişkilerini etkin bir şekilde yönetmelerini, engellerin üstesinden gelmelerini ve nihayetinde hedeflerine ulaşmalarını sağlayan temel bir değer olarak öne çıkmaktadır (Gültekin, 2015).

Sabır göstermek, hem profesyonel hem de kişisel alanlar da dahil olmak üzere hayatın her alanında bulunması gereken önemli bir niteliktir. Bireylerin kendi kariyerlerini sürdürürken zorluklar ve sıkıntılarla karşılaşmaları olağandır. Önemli olan, bu engeller karşısında olumsuz bir zihniyet benimsemekten kaçınmak ve bunun yerine, eldeki sorunları ele almak için gerekli çabayı harcadıktan sonra sabırla devam etmektir (Efilti, Demirci ve Karaduman, 2021). Eğitim alanı gibi, kişinin görevi boyunca

başkalarıyla yoğun etkileşim içinde olmasını gerektiren mesleklerde sabırlı olmak özellikle önemlidir (Akyüz, 2012). Eğitimciler, eğitim sürecine dahil olan tüm taraflarla açık iletişim hatlarını sürdürmekten sorumludur. Öğretmenler görevlerini yerine getirirken kendilerini öğrenciler, meslektaşları, okul yöneticileri, diğer personel ve velilerle beklenmedik ve hoş karşılanmayan etkileşimler içinde bulabilmektedir. Eğitimcilerin bu zorluklarla karşılaştıklarında esnek ve hoşgörülü olmaları, sabır ve anlayışla yaklaşmaları çok önemlidir (Efilti vd., (2021).

Bayrakdar'a (2014) göre, hedeflerine hızlı bir şekilde ulaşmaya hevesli bireyler, öğretmenlik gibi yüksek derecede sabır gerektiren kariyerlerde çalışmakta zorlanabilmektedir. Çünkü Eren'in (2010) de belirttiği gibi, öğretmenler ancak sabırla öğrencilerinin davranışlarında istenen değişiklikleri meydana getirebilmektedir. Eğitim alanı uzun vadeli bir uğraş olduğundan, bu alandan beklenen sonuçlar uzun bir zaman diliminde ortaya çıkmaktadır. Sonuç olarak, öğretimde başarıya ulaşmak ve öğrencilerden istenen eğitim sonuçlarını elde etmek önemli miktarda zaman gerektirir. Bu nedenle, eğitimcilerin sabırlı olmaları ve bunun bilincinde olarak mesleklerinde sebat etmeleri, alanlarında başarılı olmak için çok önemlidir. Öğretmenlik mesleği güçlü bir kararlılık duygusu gerektirmektedir. Eğitimcilerden, uzun vadeli eğitim hedeflerine ulaşmak için görevlerini kararlılıkla yerine getirmeleri ve çabalarının sonuçlarını sabırla beklemeleri beklenmektedir (Paliç ve Keleş, 2011). Eğitim hedeflerinin gerçekleştirilmesinin zaman ve sebat gerektirdiği göz önüne alındığında, öğretmenlerin acele etmekten kaçınmaları ve çalışmalarında kararlı olmaları çok önemlidir. Bunun yapılmaması, cesaretin kırılmasına ve nihayetinde amaçlanan eğitim sonuçlarından uzaklaşılmasına yol açabilmektedir.

Eğitimciler, eğitim çerçevesinde çok sayıda görevle meşgul olmaktadır. Eğitimcilerin öğrencileriyle birlikte üstlendikleri bazı çabalar geçici nitelikte olsa da, çok sayıda girişimin yürütülmesi genellikle uzun bir süre gerektirmektedir. Eğitim çıktılarının önemli bir zaman yatırımı gerektirdiği göz önüne alındığında, eğitimcilerin çabalarını etkili bir şekilde somut sonuçlara dönüştürmek ve pedagojik çabalarında ısrar ederken beklenen eğitim hedeflerini gerçekleştirmek için sabırlı olmaları zorunludur. Bunu yapmamak, katkılarının etkinliğine ilişkin bir hayal kırıklığı duygusuna yol açabilmekte ve eğitimde başarı için gerekli olan uzun vadeli başarıya ulaşma konusunda zararlı bir bakış açısına neden olabilmektedir (Akyüz, 2012). Bu çerçevede, eğitimciler her ne kadar öğrencilerinin akademik başarılarını teşvik etmeye çalışsalar da, aynı zamanda öğrencilerinin yapıcı davranışlar geliştirmelerine de yardımcı olmaya çalışmaktadırlar. Eğitim ve öğretim çabaları boyunca, zaman zaman çeşitli zorluklar ortaya

çıkabilmektedir. Örneğin, eğitimciler yeni bir konuyu öğrencilerine aktarırken zorluklarla karşılaşabilmekte ya da öğrencileri öğretilen içeriği kavrayamadıklarında çaresizlik duygusu yaşayabilmektedirler. Eğitim sürecinde aşırı öğrenci soruları öğretmenlere potansiyel olarak yük getirebilmekte ve öğrencilerin endişelerine tam olarak yanıt vermelerini engelleyebilmektedir. Benzer şekilde, yıkıcı ve disiplinsiz öğrenci davranışları eğitimciler için önemli zorluklar yaratabilmekte ve sınıf dinamiklerini olumsuz etkileyebilmektedir.

Eğitimciler, sınıflarında çok çeşitli özellikler sergileyen öğrencilerle karşılaşabilmektedir. Eğitimcilerin farklı cinsiyet, etnik köken, dil, din, değer ve ideolojilere sahip öğrencilerle hoşgörülü bir tutumla ilişki kurmaları, bu farklılıkları etkili iletişimin önünde engel olarak değil, eğitim deneyimini zenginleştiren ve sınıf içi etkileşimlerde sinerjik bir etki olarak ortaya çıkan bir çeşitlilik biçimi olarak algılamaları zorunludur. Ayrıca, eğitimciler, öğrencilerin eğitim sürecinde farklı bağlamlarda ortaya çıkabilecek eksiklikleri, kusurları ve yanlışlıkları konusunda sabırlı davranmalı ve öğrencilerin gelişimsel yolculuklarında engellerle karşılaştıkları durumları zaman içinde çözülebilecek sorunlar olarak kabul ederek bu zorlukların üstesinden gelmelerine yardımcı olmalıdır (Akyüz, 2012). Eğitim süreci doğası gereği karşılıklıdır; eğitimciler öğrencilerin öğrenmesini kolaylaştırmak için çaba gösterirken aynı zamanda öğrencilerinden önemli bilgiler edinmektedirler. Dolayısıyla, eğitimciler mesleki yolculukları boyunca çeşitli yetkinlikler edinirken, sabırlı olmaları zorunludur; bunu yapmamak önemli kişisel ve mesleki zorluklarla karşılaşılmasıyla sonuçlanabilmektedir. Wiet Van Broeckhoven tarafından ifade edildiği gibi, “Çocuklar, sabrınızın sınırlarını anlamak gibi değerli dersler verebilmektedir.”

Eğitim alanında, eğitimcilerin yalnızca öğrencilerinin akademik başarısı için değil, aynı zamanda istenmeyen öğrenci davranışlarını yapıcı bir şekilde dönüştürmek için de özenle çaba göstermeleri zorunludur. Eğitimin kalıcı bir taahhüt olduğunun bilincinde olan öğretmenler, geniş bir hoşgörü eşliğini korumalı ve olumsuz durumları düzeltme ve eğitim deneyimini faydalı bir deneyime dönüştürme çabalarında öğrencilerine anlayış ve sabırla yaklaşmalıdır. Eğitim alanında başarıya ulaşmak sabır ve kararlılık gerektirir. Eğitim çerçevesinde, belirlenen hedeflere ulaşmak için gerekli çabayı gösterdikten ve zorluklara katlandıktan sonra, başarının gerçekleşmesi zaman zaman çeşitli faktörlere bağlı olarak uzun bir süre gerektirebilmektedir. Sonuç olarak, eğitimcilerin gayretli çabalarının nihai ödülleriyle ilişkin iyimserliklerini korumaları, azim

ve kararlılıkla işlerine devam etmeleri ve aynı zamanda beklenen başarıları gerçekleştirmek için sabırlı olmanın önemini kavramaları zorunludur.

Öğretmenler, okuldaki sorumluluklarını yerine getirirken meslektaşları, okul yöneticileri, diğer personel ve öğrenci velileriyle sürekli işbirliği ve etkileşim içinde bulunmaktadır. Eğitim sürecinin çok yönlü doğası göz önüne alındığında, tüm paydaşlar arasında işbirliği çabaları çok önemlidir. Öğretmenler görevlerini yerine getirirken idari ve eğitimle ilgili konularda okul yöneticilerine düzenli olarak danışırlar. Yönetim işlevinin bir parçası olarak, okul yöneticileri zaman zaman öğretmenlerden çeşitli belgeler hazırlamalarını, sınıf dışı görevler üstlenmelerini, öğrencilerin etkinliklere katılımını kolaylaştırmalarını, okul ve kişisel gelişim için çalışmalar yürütmelerini talep edebilmektedir (Akyüz, 2012). Eğitimciler, okul yöneticileri tarafından zorunlu kılınan, özellikle de öğretme ve öğrenme ile ilgisi olmayan ekstra sorumlulukları üstlenmekte genellikle tereddüt etmektedir. Bu nedenle, birçok eğitimci zaman zaman isteksizce de olsa bu görevleri kabul etmekten kaçınabilmektedir. Sonuç olarak, okul yöneticileri ve eğitimciler arasındaki profesyonel iletişim süreci sürekli olarak olumlu sonuçlar vermeyebilmekte ve potansiyel olarak eğitimcilerin moral ve motivasyonunu olumsuz yönde etkilemektedir. Öğretmenler, yasal gerekliliklere uygun olarak okul yöneticileri tarafından verilen görevlere karşı daha empatik, açık fikirli ve sabırlı bir yaklaşım benimsemelidir. Bu görevlerin mesleki dürüstlük çerçevesinde değerlendirilmesi, idare ve öğretmenler arasında uyumlu bir ilişkiyi teşvik edecek ve nihayetinde genel okul ortamını iyileştirecektir. Öğretmenlerin, okuldaki diğer personeli ilgilendiren konularda okul yöneticileriyle sürekli işbirliği içinde olmaları da büyük önem taşımaktadır.

Eğitimciler, eğitim çabalarının yürütülmesi sırasında öğrencilerinin velileriyle birçok konuda işbirliği yapmak zorundadır. Eğitimciler, öğrencilerinin okul performansları, sağlık durumları ve davranışsal gelişimleri gibi çeşitli faktörlerle ilgili olarak velilerle etkileşim ve işbirliği içinde oldukları durumlarda, bu iletişim çerçevesinde zaman zaman bir dizi zorlukla karşılaşabilmektedir. Ebeveynlerin bazen eğitim sürecine aşırı derecede dahil olma eğilimi, bazen de katılım eksikliği sergilemeleri, eğitimcilerin karşılaşabileceği önemli zorlukları oluşturmaktadır (Yıldırım, 2022). Ebeveyn etkileşimlerinden kaynaklanabilecek bu tür olumsuzluklar karşısında öğretmenlerin soğukkanlılıklarını ve sağduyularını korumaları, duruma anlayış ve hoşgörüye dayalı bir sabırla yaklaşımları ve aşılamaz sorunlarla karşılaştıklarında uygun stratejilerle bunları ele almak için okul yönetiminden yardım istemeleri zorunludur.

Eğitimciler, yalnızca eğitim kurumlarının sınırları içinde değil, varoluşun tüm yönlerinde topluma örnek olan, toplumu yönlendiren ve aydınlatan bireylerdir. Bu nedenle, eğitimcilerin sınıf dışındaki profesyonel kimlikleri sürekli olarak toplumun ilgisini çekmekte ve toplumun eğitimcilere yönelik beklentileri her bağlamda yüksek kalmaktadır. Dolayısıyla, eğitimciler mesleki kimliklerini pazar yerleri, finans kurumları, trafik ortamları ve günlük yaşamları boyunca kişiler arası etkileşimler de dahil olmak üzere çeşitli kamusal arenalarda somutlaştırmakta ve böylece mesleki yükümlülüklerinin ağırlığını taşımaktadırlar (Girgin, 2020). Bununla birlikte, toplumun tüm üyeleri gibi eğitimciler de rutin faaliyetleri sırasında kişiler arası ilişkilerde çeşitli olumsuz durumlarla karşılaşabilmekte ve bu tür olumsuz bağlamlarda profesyonel tavırlarını korumaları gerekmektedir. Eğitimcilerin günlük yaşamda olumsuz durumlarla karşılaştıklarında, sosyal normlara bağlı kalarak çevrelerine uygun davranışlar sergilemeleri ve bu istenmeyen durumlara hoşgörü, sabır, rasyonellik ve empatiyle yaklaşmaları zorunludur (Dedebal, Kubat ve Dursun (2018).

Mevcut literatürde yer alan çok sayıda bilimsel araştırma, eğitimcilerin mesleki sorumluluklarını yerine getirirken sabırlı olmaları gerektiğine işaret etmektedir (Demir, 2021). Bu tür bir araştırmada, Denizel Güven ve Cevher (2005) etkili sınıf yönetimini öğretmenlerin doğasında var olan kişilik özellikleriyle ilişkilendirmiş, özellikle de sabrı önemli bir özellik olarak vurgulamıştır. Benzer bir şekilde, Efildi vd., (2021) çalışılma ve çaba göstererek devam edebilme olarak görürken Dirlikli, Sakallı ve Akgün (2015) “hoşgörü ve sabrın” optimal sınıf yönetimine ulaşmayı hedefleyen eğitimciler için temel nitelikler olarak öneminin altını çizmiştir (Akt. Meriç, 2022). Efildi vd., (2021) engeller karşısında olumsuz bir zihniyet benimsemekten kaçınmak ve bunun yerine, eldeki sorunları ele almak için gerekli çabayı harcadıktan sonra sabırla devam etme olarak değerlendirmektedir.

Sezer (2018) bir eğitim fakültesinde pedagojik formasyon programlarına kayıtlı öğrencilerle yaptığı araştırmada, katılımcıların sabırlı ve anlayışlı öğretmenlerin öğrenci başarısı ve özgüveni üzerindeki etkisini vurguladıklarını tespit etmiştir. Benzer şekilde, Göçen (2019) “sabır göstermeyi” işle ilgili stresle mücadele eden öğretmenler için önemli bir zihinsel çözüm olarak tanımlamıştır (Akt. Meriç, 2022). Saylık ve Tuaç (2021) tarafından velilerin ideal sınıf öğretmenleri hakkındaki görüşlerinin araştırıldığı bir çalışmada, “sabırlı olmak” en önemli kişisel özellik olarak sıralanmıştır. Bu bulgular, eğitim paydaşları (akademisyenler, öğretmenler, öğrenciler ve veliler dahil) arasında öğretmen sabrının çok önemli bir kişisel özellik olduğu konusunda fikir birliği olduğunu

göstermektedir (Yıldırım, 2022). Ada, Akan, Ayık, Yıldırım ve Yalçın (2013) tarafından sınıf öğretmenleri üzerinde yapılan bir çalışmada, katılımcılar sınıf öğretmenleri için içsel motivasyon faktörlerinden biri olarak “sabır ı belirlemişlerdir. Dedeabal vd. (2018) tarafından yürütülen nitel araştırma, eğitim fakültesi öğretim üyelerinin yetkin bir öğretmenin niteliklerine ilişkin bakış açılarını keşfetmeyi amaçlamıştır. Bulgular, “sabrın” etkili bir öğretmenin önemli bir özelliği olarak ortaya çıktığını göstermiştir. Benzer şekilde, Büyüksahin ve Şahin (2017) tarafından öğretmenlerin katılımıyla gerçekleştirilen nitel bir çalışmada da “sabır” bir öğretmenin en önemli özelliği olarak belirlenmiştir (Akt. Meriç, 2022).

2.5. İlgili Araştırmalar

2.5.1. Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar

Eliüşük (2014) Konya Necmettin Erbakan, Bartın, Batman ve Selçuk Üniversitelerinde öğrenim gören 1166 öğrenciyi kapsayan kapsamlı bir araştırma yapmıştır. Araştırma, sabır ve sorumluluk alt boyutları ile deneyime açıklık ve yumuşak başlılık arasında kayda değer bir pozitif korelasyon olduğunu; buna karşılık sabır ve duygusal dengesizlik arasında anlamlı bir negatif korelasyon olduğunu ortaya koymuştur.

Akyol (2019) tarafından yapılan bir çalışmada, engelli bakımı ön lisans öğrencilerinin sabır düzeyleri ile sıfatlarla belirlenen kişilik özellikleri arasındaki ilişki araştırılmıştır. Çalışmaya 10 devlet ve 2 vakıf üniversitesinden toplam 602 öğrenci katılmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin sabır düzeylerinin yüksek olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Devlet veya vakıf üniversitesi, yaş, cinsiyet, sınıf düzeyi ve sabır düzeyleri arasında kayda değer bir farklılaşma tespit edilmemiştir. Sabır düzeyi puan ortalamaları ile kişilik özellikleri arasında anlamlı bir farklılaşma olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin sergiledikleri sabır düzeylerinin kişilik özellikleri puanları üzerinde anlamlı bir yordayıcı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Özbağır (2019), eğitimcilerin psikolojik dayanıklılık, duygusal zekâ, olumlu eğitimci özellikleri ve demografik faktörler arasındaki ilişkiyi araştırmayı amaçlamıştır. Çalışma 249 eğitimciden oluşan bir örneklemi kapsamaktadır. Bulgular, öğretmenlerin duygusal zekâ ve olumlu özelliklerindeki artışın psikolojik dayanıklılık düzeylerindeki artışla ilişkili olduğunu göstermiş ve eğitimcilerin psikolojik dayanıklılık düzeylerinin cinsiyet, eğitim durumu veya medeni duruma göre anlamlı farklılıklar göstermediği tespit edilmiştir.

2.5.2. Yabancı Çalışmalar

Aghababaei ve Tabik (2015), İran'daki Tahran Üniversitesi'nden 252 öğrenciyi kapsayan bir araştırmada, öğrencilerin sabır düzeyleri ile kişilik özellikleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Bu çalışmanın bulguları, sabır ile belirli kişilik özellikleri arasında anlamlı bir pozitif korelasyon olduğunu ortaya koymuştur.

Ghorbani ve Khormaie (2019), kişilik özellikleri ile sabır erdemi arasındaki ilişkiyi analiz etmek için Şiraz Üniversitesi'nde ampirik bir araştırma yürütmüştür. Eğitim bilimleri, temel bilimler, psikoloji, teknik ve mühendislik alanları, edebiyat ve İslam düşüncesi gibi çeşitli disiplinleri temsil eden toplam 440 öğrenci bu araştırma çalışmasına katılmıştır. Bulgular, Beş Büyük kişilik boyutu ile sabır özelliği arasında pozitif bir korelasyon olduğunu göstermiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: YÖNTEM

Bu bölümde “araştırma modeli, evren, örneklem, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin analizi” yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma nicel olarak ilişkisel tarama modelinde yapılmıştır. Tarama modelleri, “geçmişte veya hali hazırda mevcut olan bir durumu (olay, kişi, nesne) kendi şartları içinde olduğu gibi tanımlamayı amaçlayan araştırma modelleridir” (Karasar, 2018). İlişkisel tarama ise iki farklı olgu arasındaki ilişkiyi belirlemeye yöneliktir.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni 2024-2025 Eğitim yılında Denizli ili Merkezefendi ilçesinde resmi ortaokullarda çalışan öğretmenlerden oluşturmaktadır. Evrende yaklaşık 2000 öğretmen bulunmaktadır. Araştırmada örneklem olarak bu öğretmenlerden 350 öğretmene kolay ulaşılabilir örneklem yöntemiyle ulaşılarak veri toplanmış ve bilimsel araştırmaya uygun biçimde doldurulan 343 ölçek değerlendirmeye alınmıştır. Araştırmaya katılan ortaokul öğretmenlerinin kişisel özelliklerine göre dağılımları Tablo 3.1’de yer almaktadır.

Tablo 3.1. Öğretmenlerin Kişisel Özelliklerine Göre Dağılımları

Değişken	Kategori	n	%
Cinsiyet	Kadın	211	61,5
	Erkek	132	38,5
Yaş	25-35 yaş	73	21,3
	36-40 yaş	67	19,5
	41-45 yaş	85	24,8
	46-50 yaş	60	17,5
	51 yaş ve üstü	58	16,9
Eğitim düzeyi	Lisans	287	83,7
	Lisansüstü	58	16,3
Medeni durum	Evli	289	84,3
	Bekar	54	15,7
Branş	Fen ve Matematik	93	27,1
	Sosyal B. ve Türkçe	107	31,2
	İngilizce	99	28,9
	Diğer	44	12,8

Tablo 3.1’de görüldüğü gibi öğretmenlerin kişisel özelliklerine göre dağılımları incelendiğinde öğretmenlerin % 61,5’i kadınlardan oluşurken % 38,5’i erkeklerden oluşmuştur. Öğretmenlerin 24,8’i 41-45 yaş aralığında iken % 21,3’ü 25-35 yaş aralığındadır. Öğretmenlerin % 83,7’si lisans mezunu ve % 16,3’ü lisansüstü mezunudur. Öğretmenlerin 84,3’ü evli iken % 15,7’si bekardır. Öğretmenlerin % 31,2’si sözel branş (Sosyal Bilgiler ve Türkçe), % 28,9’u İngilizce, % 27,1’i sayısal branş (Fen ve Matematik) ve % 12,8’i diğer branşlardandır.

3.3. Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı üç kısımdan oluşmuştur. Ölçeğin ilk kısmında öğretmenlerin genel bilgileri içeren kişisel bilgiler formunda “a) cinsiyet, b) yaş, c) öğrenim düzeyi, d) medeni durum ve e) branş” ile ilgili 5 soru bulunmaktadır.

İkinci bölümde öğretmenlerin mesleki dayanıklılıklarını ölçmek için “Öğretmen Mesleki Dayanıklılık Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek Naswall, Malinen, Kuntz ve Hodliffe (2019) tarafından geliştirilmiş ve Limon (2022) tarafından eğitim örgütleri için uyarlanmıştır. Ölçek 9 madde ve tek boyutludur. Ölçek 5’li Likert tarzında tasarlanmıştır. Buna göre cevap seçenekleri “(1) Neredeyse hiç, (2) Nadiren, (3) Bazen, (4) Sık sık ve (5) Neredeyse her zaman” şeklindedir.

Üçüncü bölümde öğretmenlerin sabır düzeylerini belirlemek amacıyla Meriç ve Erdem (2022) tarafından geliştirilen “Öğretmen Sabır Ölçeği” (ÖSÖ) kullanılmıştır. ÖSÖ, öğretmenlerin sabır düzeylerini tespit etmeye yönelik iki boyut altında yer alan toplam 11 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin alt boyutları Meriç ve Erdem (2022) tarafından öğretim (6 madde) ve etkileşim (5 madde) şeklinde isimlendirilmiştir. Öğretim boyutu, öğretmenlerin öğretim süreci içerisinde genel olarak öğrencilerle yaşanması muhtemel durumlar karşısındaki yaklaşımını değerlendirmeye yönelik ifadelerden oluşmaktadır. Etkileşim boyutu ise öğretmenlerin gerek okul içinde gerekse de okul dışındaki çevresinde bulunan kişilerle olan iletişim sürecinde yaşanması muhtemel durumlar karşısındaki yaklaşımını değerlendirmeye yönelik ifadelerden oluşmaktadır.

ÖSÖ, öğretmenlerin verilen ifadelere katılma derecelerini gösteren beşli Likert derecelendirme şeklinde hazırlanmıştır. Ölçekte puanlar “Hiçbir zaman (1), Nadiren (2), Bazen (3), Çoğu zaman (4) ve Her zaman (5)” seçeneklerinden oluşmaktadır. Ölçekten alınan yüksek puanlar, yüksek düzeyde sabrı göstermektedir. Öğretim boyutu: 1-6. maddelerle etkileşim boyutu ise 7-11. maddelerle ölçülmüştür.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırmada kullanılan ölçeklerin sahiplerinden, etik kuruldan ve MEB ilgili biriminden gerekli izinler alınmıştır. İzinlerin alınmasından sonra ölçekler çoğaltılarak ortaokullara gidilmiştir. Ortaokul öğretmenleriyle görüşülerek araştırmaya gönüllü katılmak isteyen öğretmenlere ölçekler dağıtılmıştır. Ölçekleri dolduran öğretmenlerden ölçekler geri toplanmıştır. Ölçeklerin doldurulma süresi 10-20 dakikadır.

3.5. Verilerin Analizi

Veriler IBM SPSS programına kodlanarak girilmiştir. Analizlere geçmeden önce verilerin güvenirlik ve normal dağılım analizleri yapılmıştır. Güvenirlik analizi Cronbach's Alpha testiyle yapılarak bulgular Tablo 3.2'de verilmiştir.

Tablo 3.2. *Verilerin Cronbach's Alpha Testi Sonuçları*

	<i>Cronbach's Alpha Katsayısı</i>
Genel mesleki dayanıklılık düzeyi	,926
Öğretim boyutu	,953
Etkileşim boyutu	,936
Genel sabır düzeyi	,959

Tablo 3.2'de görüldüğü gibi araştırmada elde edilen verilerin güvenirlik Alpha katsayılarının mesleki dayanıklılık ölçeği için ,926 ve çok yüksek olduğu görülürken öğretim boyutu ,953 ve etkileşim boyutu ,936 değerinde ve çok yüksektir. Öğretmenlerin genel sabır düzeylerinin ise ,959 ve çok yüksek güvenirliğe sahip olduğu görülmektedir.

Verilerin normallik testi basıklık ve çarpıklık testleri ile test edilmiştir. Analizde ulaşılan bulgular Tablo 3.3'te verilmiştir.

Tablo 3.3. *Verilerin Normallik Testi Sonuçları*

	Çarpıklık (Skewness) Değeri	Basıklık (Kurtosis) Değeri
Genel mesleki dayanıklılık düzeyi	-,409	,232
Öğretim boyutu	-,850	1,045
Etkileşim boyutu	-,654	,901
Genel sabır düzeyi	-,802	1,100

Tablo 3.3'te görüldüğü gibi araştırma verilerinin normal dağılım analizi basıklık ve çarpıklık analizi ile yapılarak değerlerin $-1,50$ aralığında olduğu görülmektedir. Tabachnik ve Fidell (2013)'e göre $-1,50$ aralığındaki basıklık ve çarpıklık değerleri normal dağılım göstermektedir. Buna göre veriler normal dağılım göstermektedir.

Verilerin normal dağılım gösterdiği tespit edildiğinden analizlerde parametrik testler kullanılmıştır. Ortalamaların yorumlarında ,05 anlamlılık değeri olarak alınmıştır. Analizlerde frekans, yüzde, ortalama, standart sapma, t testi, varyans analizi ve korelasyon analizi kullanılmıştır. Araştırmada ortalamalar yorumlanırken eşik değerler ve aralıklar aşağıda Tablo 3.4’te verilmiştir.

Tablo 3.4. *Yorumlamada Aralıklar*

Aralık	Düzey
1.00 - 1.80	Çok düşük
1.81 - 2.60	Düşük
2.61 - 3.40	Orta
3.41 - 4.20	Yüksek
4.21 – 5.00	Çok yüksek

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde verilerin analiziyle ulaşılan bulgular ve yorumlar yer almaktadır.

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi “Öğretmenlerin mesleki dayanıklılıkları ne düzeydedir?” şeklinde oluşturulmuştur. Öğretmenlerin mesleki dayanıklılık düzeylerine ilişkin bulgular Tablo 4.1’de verilmiştir.

Tablo 4.1. *Öğretmenlerin Mesleki Dayanıklılık Düzeyleri*

	<i>n</i>	$\bar{X}$	<i>s</i>	Düzeyi
Genel mesleki dayanıklılık düzeyi	343	4,08	,60	Yüksek

Tablo 4.1’de görüldüğü gibi öğretmenlerin mesleki dayanıklılık düzeylerinin ($\bar{X}$ =4,08) ortalamayla yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. Buna göre ortaokullarda çalışan öğretmenlerin mesleki dayanıklılıklarını yüksek gördükleri söylenebilir.

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi “Öğretmenlerin sabır düzeyleri nedir?” şeklinde oluşturulmuştur. Öğretmenlerin alt boyutlara ve genel sabır düzeylerine ilişkin bulgular Tablo 4.2’de verilmiştir.

Tablo 4.2. *Öğretmenlerin Sabır Düzeyleri*

	<i>n</i>	$\bar{X}$	<i>s</i>	Düzeyi
Öğretim boyutu	343	4,32	,60	Çok yüksek
Etkileşim boyutu	343	4,16	,64	Yüksek
Genel sabır düzeyi	343	4,25	,59	Çok yüksek

Tablo 4.2’de görüldüğü gibi öğretmenlerin sabır düzeylerinin öğretim boyutunda ($\bar{X}$ =4,32) “Çok yüksek”; etkileşim boyutunda ($\bar{X}$ =4,16) “Çok yüksek” ve genel sabır düzeylerinin ($\bar{X}$ =4,25) “Çok yüksek” düzeylerde olduğu görülmektedir. Ortaokullarda çalışan öğretmenlerin sabır düzeylerinin etkileşim boyutunda yüksek iken öğretim ve genel olarak çok yüksek düzeyde olduğu söylenebilir.

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemi “Öğretmenlerin mesleki dayanıklılıkları; a) Cinsiyet, b) Yaş, c) Öğrenim düzeyi, d) Medeni durum ve e) Branş değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?” şeklinde oluşturulmuştur.

Öğretmenlerin mesleki dayanıklılık düzeylerinin cinsiyete göre karşılaştırılmasına ilişkin bulgular Tablo 4.3’te verilmiştir.

Tablo 4.3. *Öğretmenlerin Mesleki Dayanıklılık Düzeylerinin Cinsiyetlerine Göre t testi Sonuçları*

	Cinsiyet	n	$\bar{X}$	s	t	p
Genel mesleki dayanıklılık düzeyi	Kadın	211	4,03	,60	-2,11	,03*
	Erkek	132	4,17	,62		

*p<0,05

Tablo 4.3’te görüldüğü gibi öğretmenlerin genel mesleki dayanıklılık düzeylerinin cinsiyetlerine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği ($t=-2,11$; $p<0,05$) görülmektedir. Farklılıkla ilgili ortalamalar incelendiğinde erkek öğretmenlerin ortalamalarının kadın öğretmenlerden yüksek olduğu ve erkek öğretmenlerin kendilerini mesleki dayanıklılık bakımından kadın öğretmenlerden daha yüksek gördükleri söylenebilir.

Öğretmenlerin mesleki dayanıklılık düzeylerinin yaşa göre karşılaştırılmasına ilişkin bulgular Tablo 4.4’te verilmiştir.

Tablo 4.4. *Öğretmenlerin Mesleki Dayanıklılık Düzeylerinin Yaşlarına Göre Anova Testi Sonuçları*

	Yaş	n	$\bar{X}$	s	F	p	Fark
Genel mesleki dayanıklılık düzeyi	25-35 yaş	73	4,25	,64	2,16	,07	-
	36-40 yaş	67	4,12	,61			
	41-45 yaş	85	4,00	,65			
	46-50 yaş	60	4,02	,49			
	51 yaş ve üstü	58	4,01	,57			

Tablo 4.4’te görüldüğü gibi öğretmenlerin mesleki dayanıklılık düzeylerinin yaşlarına göre anlamlı farklılık göstermediği ($F=2,16$; $p>0,05$) görülmektedir. Bulgulara göre öğretmenlerin yaşlarına göre mesleki dayanıklılık düzeylerinin benzer olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmenlerin mesleki dayanıklılık düzeylerinin eğitim düzeyine göre karşılaştırılmasına ilişkin bulgular Tablo 4.5’de verilmiştir.

Tablo 4.5. Öğretmenlerin Mesleki Dayanıklılık Düzeylerinin Eğitim Düzeylerine Göre t testi Sonuçları

	Eğitim düzeyi	n	$\bar{X}$	s	t	p
Genel mesleki dayanıklılık düzeyi	Lisans	287	4,08	,62	-,11	,90
	Lisansüstü	58	4,09	,51		

*p<0,05

Tablo 4.5'te görüldüğü gibi öğretmenlerin genel mesleki dayanıklılık düzeylerinin eğitim düzeylerine göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediği ($t=-,11$; $p>0,05$) görülmektedir. Bulgulara göre lisans ve lisansüstü mezunu öğretmenlerin genel mesleki dayanıklılık düzeylerinin benzer olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin mesleki dayanıklılık düzeylerinin medeni durumlarına göre karşılaştırılmasına ilişkin bulgular Tablo 4.6'da verilmiştir.

Tablo 4.6. Öğretmenlerin Mesleki Dayanıklılık Düzeylerinin Medeni Durumlarına Göre t testi Sonuçları

	Medeni durum	n	$\bar{X}$	s	t	p
Genel mesleki dayanıklılık düzeyi	Evli	289	4,10	,52	1,22	,22
	Bekar	54	3,99	,60		

*p<0,05

Tablo 4.6'da görüldüğü gibi öğretmenlerin genel mesleki dayanıklılık düzeylerinin medeni durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediği ($t=1,22$; $p>0,05$) görülmektedir. Bulgulara göre evli ve bekar öğretmenlerin genel mesleki dayanıklılık düzeylerinin benzer olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin mesleki dayanıklılık düzeylerinin branşlarına göre karşılaştırılmasına ilişkin bulgular Tablo 4.7'de verilmiştir.

Tablo 4.7. Öğretmenlerin Mesleki Dayanıklılık Düzeylerinin Branşlarına Göre Anova Testi Sonuçları

	Branş	n	$\bar{X}$	s	F	p	Fark
Genel mesleki dayanıklılık düzeyi	Fen ve Matematik	93	4,08	,65	,63	,59	-
	Sosyal B. ve Türkçe	107	4,05	,58			
	İngilizce	99	4,06	,58			
	Diğer	44	4,20	,62			

Tablo 4.7'de görüldüğü gibi öğretmenlerin mesleki dayanıklılık düzeylerinin branşlarına göre anlamlı farklılık göstermediği ($F=,63$; $p>0,05$) görülmektedir. Bulgulara göre öğretmenlerin branşlarına göre mesleki dayanıklılık düzeylerinin farklılık

göstermediği ve öğretmenlerin branşları ne olursa olsun mesleki dayanıklılık düzeylerinin benzer olduğu söylenebilir.

4.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın dördüncü alt problemi “Öğretmenlerin sabır düzeyleri; a) Cinsiyet, b) Yaş, c) Öğrenim düzeyi, d) Medeni durum ve e) Branş değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?” şeklinde oluşturulmuştur.

Öğretmenlerin sabır düzeylerinin cinsiyete göre karşılaştırılmasına ilişkin bulgular Tablo 4.8’de verilmiştir.

Tablo 4.8. *Öğretmenlerin Sabır Düzeylerinin Cinsiyetlerine Göre t testi Sonuçları*

	Cinsiyet	n	$\bar{X}$	s	t	p
Öğretim boyutu	Kadın	211	4,30	,60	-,74	,45
	Erkek	132	4,35	,61		
Etkileşim boyutu	Kadın	211	4,12	,64	-1,34	,17
	Erkek	132	4,22	,65		
Genel sabır düzeyi	Kadın	211	4,22	,59	-1,08	,28
	Erkek	132	4,29	,60		

*p<0,05

Tablo 4.8’de görüldüğü gibi öğretmenlerin sabır düzeylerinin cinsiyetlerine göre öğretim boyutunda ($t=-,74$; $p>0,05$), etkileşim boyutunda ($t=-1,34$; $p>0,05$) ve genel sabır düzeyinde ($t=-1,08$; $p>0,05$) farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Bulgulara göre kadın ve erkek öğretmenlerin sabır düzeylerinin benzer olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin sabır düzeylerinin yaşa göre karşılaştırılmasına ilişkin bulgular Tablo 4.9’da verilmiştir.

Tablo 4.9. *Öğretmenlerin Sabır Düzeylerinin Yaşlarına Göre Anova Testi Sonuçları*

	Yaş	n	$\bar{X}$	s	F	p	Fark
Öğretim boyutu	25-35 yaş	73	4,43	,59	2,23	,05	-
	36-40 yaş	67	4,36	,61			
	41-45 yaş	85	4,16	,67			
	46-50 yaş	60	4,30	,54			
	51 yaş ve üstü	58	4,39	,56			
Etkileşim boyutu	25-35 yaş	73	4,36	,61	3,72	,00*	1-3
	36-40 yaş	67	4,23	,67			
	41-45 yaş	85	3,98	,73			
	46-50 yaş	60	4,14	,58			
	51 yaş ve üstü	58	4,11	,53			

Genel sabır düzeyi	25-35 yaş	73	4,39	,57	3,12	,01*	1-3
	36-40 yaş	67	4,30	,60			
	41-45 yaş	85	4,07	,67			
	46-50 yaş	60	4,22	,53			
	51 yaş ve üstü	58	4,26	,50			
*p<0,05	1.25-35 yaş	2.36-40 yaş	3.41-45 yaş	4.46-50 yaş	5.51 yaş ve üstü		

Tablo 4.9’da görüldüğü gibi öğretmenlerin sabır düzeylerinin yaşlarına göre öğretim boyutunda ($F=2,23$; $p>0,05$) anlamlı farklılık göstermediği görülmüştür. Buna göre öğretmenlerin öğretim boyutunda sabır düzeylerinin yaşlarına göre farklılık göstermediği ve benzer olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin sabır düzeyleri yaşlarına göre etkileşim boyutunda ($F=3,72$; $p<0,05$) ve genel sabır düzeyinde ($F=3,12$; $p<0,05$) anlamlı farklılık göstermiştir. TUKEY testi yapılarak etkileşim boyutunda ve genel sabır düzeyinde 25-35 yaşlardaki öğretmenlerle 41-45 yaşlardaki öğretmenler arasında fark çıktığı ve bu farkın 25-35 yaşlardakiler lehine yüksek olduğu saptanmıştır. Buradan 41-45 yaşlardaki öğretmenlere göre 25-35 yaşlardaki öğretmenlerin etkileşim ve genel sabır düzeyleri algısının daha yüksek olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin sabır düzeylerinin eğitim düzeyine göre karşılaştırılmasına ilişkin bulgular Tablo 4.10’da verilmiştir.

Tablo 4.10. *Öğretmenlerin Sabır Düzeylerinin Eğitim Düzeylerine Göre t testi Sonuçları*

	Eğitim düzeyi	n	$\bar{X}$	s	t	p
Öğretim boyutu	Lisans	287	4,32	,62	-,32	,74
	Lisansüstü	58	4,35	,55		
Etkileşim boyutu	Lisans	287	4,17	,65	,42	,67
	Lisansüstü	58	4,13	,62		
Genel sabır düzeyi	Lisans	287	4,24	,60	,02	,97
	Lisansüstü	58	4,23	,54		

*p<0,05

Tablo 4.10’da öğretmenlerin sabır düzeylerinin eğitim düzeylerine göre öğretim boyutunda ($t=-,32$; $p>0,05$), etkileşim boyutunda ($t=,42$; $p>0,05$) ve genel sabır düzeyinde ($t=,02$; $p>0,05$) farklılık göstermediği görülmüştür. Bulgulara göre, öğretmenlerin sabır düzeylerinin eğitim düzeylerine göre farklılık göstermediği ve benzer olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin sabır düzeylerinin medeni durumlarına göre karşılaştırılmasına ilişkin bulgular Tablo 4.11’de verilmiştir.

Tablo 4.11. Öğretmenlerin Sabır Düzeylerinin Medeni Durumlarına Göre t testi Sonuçları

	Medeni durum	n	$\bar{X}$	s	t	p
Öğretim boyutu	Evli	289	4,33	,58	,65	,51
	Bekar	54	4,27	,73		
Etkileşim boyutu	Evli	289	4,17	,63	,44	,65
	Bekar	54	4,12	,72		
Genel sabır düzeyi	Evli	289	4,26	,57	,58	,56
	Bekar	54	4,20	,69		

*p<0,05

Tablo 4.11’de görüldüğü gibi öğretmenlerin genel sabır düzeyleri medeni durumlarına göre öğretim boyutunda ($t=,65$; $p>0,05$), etkileşim boyutunda ($t=,44$; $p>0,05$) ve genel sabır düzeylerinde ($t=,58$; $p>0,05$) farklılık göstermemiştir. Bulgulara göre evli ve bekar öğretmenlerin alt boyutlarda ve genel olarak sabır düzeylerinin benzer olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin sabır düzeylerinin branşlarına göre karşılaştırılmasına ilişkin bulgular Tablo 4.12’de verilmiştir.

Tablo 4.12. Öğretmenlerin Sabır Düzeylerinin Branşlarına Göre Anova Testi Sonuçları

	Branş	n	$\bar{X}$	s	F	p	Fark
Öğretim boyutu	Fen ve Matematik	93	4,34	,65	,52	,66	-
	Sosyal B. ve Türkçe	107	4,29	,61			
	İngilizce	99	4,29	,58			
	Diğer	44	4,41	,57			
Etkileşim boyutu	Fen ve Matematik	93	4,15	,73	,14	,93	-
	Sosyal B. ve Türkçe	107	4,18	,60			
	İngilizce	99	4,13	,63			
	Diğer	44	4,20	,59			
Genel sabır düzeyi	Fen ve Matematik	93	4,25	,67	,27	,84	-
	Sosyal B. ve Türkçe	107	4,24	,57			
	İngilizce	99	4,22	,57			
	Diğer	44	4,32	,53			

Tablo 4.12’de görüldüğü gibi öğretmenlerin sabır düzeylerinin branşlarına göre öğretim boyutu ($F=,52$; $p>0,05$), etkileşim boyutu ($F=,14$; $p>0,05$) ve genel sabır düzeyinde ($F=,27$; $p>0,05$) anlamlı farklılık çıkmamıştır. Bulgulara göre öğretmenlerin sabır düzeylerinde branşlarına göre alt boyutlarda ve genel olarak farklılık görülmemektedir.

4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın beşinci alt problemi “Öğretmenlerin mesleki dayanıklılıkları ile sabır düzeyleri arasında ilişki var mıdır?” şeklinde oluşturulmuştur. Öğretmenlerin mesleki dayanıklılıkları ile sabır düzeyleri arasında ilişkiye yönelik Pearson Korelasyon testi bulguları Tablo 4.13’te verilmiştir.

Tablo 4.13. Öğretmenlerin Mesleki Dayanıklılıkları ile Sabır Düzeyleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Pearson Korelasyon Testi Sonuçları

		Genel mesleki dayanıklılık	Öğretim boyutu	Etkileşim boyutu	Genel sabır düzeyi r
Genel mesleki dayanıklılık	r	1	,782**	,806**	,833**
	p		,000	,000	,000
	n	343	343	343	343
Öğretim boyutu	r	,782**	1	,813**	,958**
	p	,000		,000	,000
	n	343	343	343	343
Etkileşim boyutu	r	,806**	,813**	1	,946**
	p	,000	,000		,000
	n	343	343	343	343
Genel sabır düzeyi	r	,833**	,958**	,946**	1
	p	,000	,000	,000	
	n	343	343	343	343

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Tablo 4.13’te görüldüğü gibi öğretmenlerin sabır düzeylerinden öğretim boyutuyla genel mesleki dayanıklılık düzeyi arasında pozitif yönlü ve yüksek düzeyde ilişki olduğu görülmektedir ($r=,782$; $p<0,05$). Buna göre öğretim boyutuyla genel mesleki dayanıklılık düzeyi arasında pozitif yönlü ve yüksek düzeyde ilişki bulunmaktadır. Öğretmenlerin öğretim boyutunda sabırları arttıkça genel mesleki dayanıklılıkları da artmaktadır.

Öğretmenlerin sabır düzeylerinden etkileşim boyutuyla genel mesleki dayanıklılık düzeyi arasında pozitif yönlü ve yüksek düzeyde ilişki olduğu görülmektedir ($r=,806$; $p<0,05$). Buna göre etkileşim boyutuyla genel mesleki dayanıklılık arasında pozitif yönlü ve yüksek düzeyde ilişki bulunmaktadır. Öğretmenlerin etkileşim boyutunda sabırları arttıkça genel mesleki dayanıklılıkları da artmaktadır.

Öğretmenlerin genel sabır düzeyleriyle genel mesleki dayanıklılık düzeyi arasında pozitif yönlü ve yüksek düzeyde ilişki olduğu görülmektedir ($r=,833$; $p<0,05$).

Buna göre öğretmenlerin genel sabır düzeyleri ile genel mesleki dayanıklılıkları arasında pozitif yönlü ve yüksek düzeyde ilişki bulunmaktadır. Öğretmenlerin sabır düzeyi arttıkça genel mesleki dayanıklılıkları da artmaktadır.

BEŞİNCİ BÖLÜM: TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın sonuçlarına yer verilmiş, bu sonuçlar tartışılmış ve bu doğrultuda önerilerde bulunulmuştur.

5.1. Sonuç ve Tartışma

Bu çalışmada öğretmenlerin mesleki dayanıklılık düzeylerinin yüksek olduğu bulunmuş ve bu bulgu, öğretmenlerin mesleklerini icra ederken karşılaştıkları zorluklara karşı gösterdikleri direnç ve uyum kapasitesini işaret etmektedir. Mesleki dayanıklılık, öğretmenlerin işlerini sürdürebilme, zorluklarla başa çıkabilme ve mesleklerinin gereklerini yerine getirebilme yeteneği olarak tanımlanabilir. Yüksek mesleki dayanıklılık, öğretmenlerin sadece bireysel olarak değil, aynı zamanda eğitim sürecinde öğrencilerine de örnek olabilmelerini sağlayan bir faktördür. Bu durum, öğretmenlerin mesleklerini icra ederken daha verimli ve etkili bir şekilde görevlerini yerine getirmelerine yardımcı olur. Mesleki dayanıklılığı yüksek olan öğretmenler, karşılaştıkları stresli ve zorlu durumlarda bile soğukkanlılıklarını koruyarak öğrencilerinin eğitimi için en iyi sonuçları elde etmek adına çaba sarf ederler. Bu da eğitimde başarıyı ve öğretim kalitesini olumlu yönde etkileyen önemli bir faktördür. Demir (2021) çalışmalarında mesleki dayanıklılığın önemini vurgulamaktadır. Öğretmenlerin, mesleklerinde karşılaştıkları zorluklar karşısında dayanıklı olmaları, yalnızca onların kişisel iş tatminlerini artırmakla kalmaz, aynı zamanda öğrencilerin öğrenme süreçlerine de doğrudan etki eder. Öğretmenler, mesleki zorluklarla başa çıkma konusunda dayanıklı olduklarında, öğrencilerine daha etkili bir eğitim sunabilirler. Zorluklarla başa çıkabilme yeteneği, öğretmenlerin kendilerini daha iyi ifade etmelerine ve öğrencilerle daha sağlıklı bir iletişim kurmalarına olanak tanır. Bu da sınıf içinde daha verimli bir öğrenme ortamı yaratılmasını sağlar. Bunun yanı sıra, Dokumacı Sütçü ve Oral (2019) çalışmalarında, eğitimcilerin sahip olması gereken temel kişisel niteliklerden birinin mesleki sebat etme ve dayanıklılık gösterme olduğunu belirtmişlerdir. Bu nitelikler, öğretmenlerin meslekleriyle ilgili olumsuzluklarla baş edebilme yeteneklerini artırmakta ve onları uzun vadede daha başarılı hale getirmektedir. Eğitimde karşılaşılan güçlükler sadece öğretmenin kişisel deneyimleriyle sınırlı kalmaz; aynı zamanda eğitim sisteminin, öğrencilerin ve ailelerin de içinde olduğu daha geniş bir çevresel bağlamda şekillenir. Öğretmenlerin bu zorluklarla başa çıkabilme yetenekleri, genel olarak eğitim sisteminin verimliliğini etkileyen önemli bir unsurdur. Mesleki dayanıklılığı yüksek olan öğretmenler, öğrencilere yönelik daha etkili bir rehberlik sağlamakta, onların

gelişimlerine katkıda bulunmakta ve olumsuz çevresel faktörlere rağmen eğitim sürecinin devamlılığını sağlamaktadır. Mesleki dayanıklılık, öğretmenlerin sadece günlük işlerinde değil, aynı zamanda uzun vadeli kariyerlerinde de önemli bir rol oynamaktadır. Öğretmenlerin mesleklerine olan bağlılıkları, onlara kariyerlerinde sürekli bir gelişim imkanı sunar. Bu durum, öğretmenlerin mesleklerini daha uzun süre ve verimli bir şekilde sürdürmelerini sağlar.

Bu çalışmada, öğretmenlerin sabır düzeylerinin öğretim boyutunda çok yüksek, etkileşim boyutunda ise yüksek olduğu bulunmuştur. Öğretmenlerin sabır düzeylerinin yüksek olması, mesleklerinde karşılaştıkları zorluklara karşı nasıl tepki verdiklerini ve bu zorluklarla başa çıkma kapasitelerini yansıtmaktadır. Özellikle öğretim boyutundaki yüksek sabır düzeyi, öğretmenlerin ders esnasında öğrencilere karşı daha sabırlı ve anlayışlı olduklarını gösterir. Bu bulgu, öğretmenlerin öğrencilere öğrenme sürecinde rehberlik etme ve onlara destek olma konusunda önemli bir güçlülük gösterdiğini ortaya koymaktadır. Öğretim boyutundaki yüksek sabır, öğrencilerin farklı öğrenme hızlarına ve ihtiyaçlarına uyum sağlamada öğretmenlere yardımcı olur. Ayrıca, eğitimde başarılı olabilmek için öğretmenlerin sabırlı olması, öğrencilerin daha olumlu bir öğrenme deneyimi yaşamasını sağlar ve sınıf içi öğrenme ortamını iyileştirir. Öte yandan, öğretmenlerin etkileşim boyutunda sabır düzeylerinin yüksek, ancak diğer boyutlardan genel olarak daha düşük olması, öğretmenlerin sosyal etkileşimlerde toleranslarının daha düşük olduğunu göstermektedir. Bu bulgu, öğretmenlerin öğrencilerle olan ilişkilerinde daha sabırlı olmalarına rağmen, sosyal etkileşimdeki diğer durumlarda sabır seviyelerinin beklenenden daha düşük olabileceğini ortaya koymaktadır. Bu durum, öğretmenlerin sınıf dışında, okul yönetimi veya velilerle olan ilişkilerde daha zorlayıcı durumlarla karşılaştıklarında, sabırlarını kaybedebileceklerini ve bu durumun öğretmen-öğrenci, öğretmen-veli ilişkileri üzerinde olumsuz etkiler yaratabileceğini düşündürmektedir. Etkileşim boyutundaki sabır düzeyinin daha düşük olması, öğretmenlerin mesleki ilişkilerinde zorluklar yaşamasına yol açabilir ve bu da genel eğitim ortamının kalitesini olumsuz etkileyebilir. Day (2014), kariyer gelişiminde sabrın önemli bir rol oynadığını vurgulamaktadır. Sabır, bir öğretmenin kariyerinde karşılaştığı zorlukları aşmak ve sürekli gelişim sağlamak için temel bir beceri olarak karşımıza çıkar. Öğretmenlerin zorluklarla başa çıkarken sabırlı olmaları, onların mesleki becerilerini geliştirmelerini ve daha başarılı bir öğretim süreci yürütmelerini sağlar. Sabır, öğretmenlerin eğitim hayatında karşılaştıkları stresli durumları ve baskıları yönetmelerine yardımcı olabilir. Dolayısıyla, öğretmenlerin sabır düzeylerinin yüksek olması, yalnızca kişisel bir özellik

değil, aynı zamanda eğitimdeki başarıyı artıran önemli bir faktördür. Doğan (2017), sabrın hayatın her alanında, zorluklar ve sevinçler arasında denge kurabilmek için gerekli olduğunu belirtmektedir. Bu durum, sabır kavramının yalnızca meslek yaşamında değil, aynı zamanda kişisel yaşamda da önemli olduğunu gösterir. Öğretmenlerin mesleki yaşamlarında yüksek sabır düzeyine sahip olmaları, onların işlerinde karşılaştıkları her türlü zorlukla daha etkili bir şekilde başa çıkmalarına ve karşılaştıkları olumsuzluklar karşısında daha olumlu bir tutum geliştirmelerine yardımcı olur. Sabırlı öğretmenler, öğrencilerinin öğrenme süreçlerine daha sağlıklı bir şekilde yön verebilir ve onları daha olumlu bir şekilde etkileyebilirler. Araştırma sonuçları, öğretmenlerin sabır düzeylerinin yüksek ve çok yüksek çıktığını göstermektedir. Bu da öğretmenlerin mesleki ve sosyal yaşamlarında sabırlı olduklarını ve karşılaştıkları zorluklarla başa çıkmada güçlü bir dayanıklılığa sahip olduklarını ortaya koymaktadır. Bu durum, eğitimde öğretmenlerin önemli bir kaynağı olan sabrın olumlu bir etken olduğunu ve öğretmenlerin eğitim sürecine olan katkılarının kalitesini artırdığını göstermektedir. Öğretmenlerin sabırlı olmaları, öğrencilerin eğitim süreçlerinde daha sağlıklı bir gelişim göstermelerini ve sınıf içinde daha verimli bir ortam oluşmasını sağlar.

Bu araştırmada, öğretmenlerin mesleki dayanıklılıklarının cinsiyete göre farklılık gösterdiği, ancak yaş, öğrenim düzeyi, medeni durum ve branş gibi diğer demografik değişkenlere göre anlamlı bir fark göstermediği bulgusuna ulaşılmıştır. Özellikle cinsiyet faktörünün mesleki dayanıklılık üzerinde belirleyici bir etkisi olduğu gözlemlenmiştir. Erkek öğretmenlerin mesleki dayanıklılık ortalamalarının kadın öğretmenlerden daha yüksek olduğu ve erkeklerin kendilerini bu bağlamda kadın öğretmenlerden daha dayanıklı olarak gördükleri belirtilmiştir. Bu durum, cinsiyetin mesleki dayanıklılık üzerinde önemli bir etkiye sahip olabileceğini ve erkek öğretmenlerin mesleki zorluklarla başa çıkma konusunda daha güçlü bir direnç sergileyebileceğini düşündürmektedir. Erkek öğretmenlerin mesleki dayanıklılıklarının daha yüksek olmasının olası sebepleri arasında toplumsal cinsiyet rolleri ve bu rollerin öğretmenlik mesleği üzerindeki etkisi yer alabilir. Toplumda, erkeklerin genellikle duygusal dayanıklılık ve sabır gerektiren durumlarla başa çıkmada daha güçlü olmaları beklenir. Ayrıca, erkeklerin mesleki zorluklarla karşılaştıklarında bu durumları dışa vurma biçimleri, kadın öğretmenlere göre daha az belirgin olabilir. Bu bağlamda, erkek öğretmenler kendilerini mesleki dayanıklılık açısından daha güçlü ve daha az etkilenmiş olarak görme eğiliminde olabilirler. Kadın öğretmenler ise, öğretmenlik mesleğinde daha fazla empati, duygusal bağ kurma ve öğretme süreçlerinin insani yönlerine odaklanmış olabilirler, bu da onların karşılaştıkları

zorluklarla başa çıkma biçimlerini farklılaştırabilir. Cinsiyetler arası farklar, eğitim ve öğretim süreçlerini etkileyen önemli bir faktördür. Erkek öğretmenlerin mesleki dayanıklılık konusunda kendilerini daha güçlü hissetmeleri, onların sınıf içinde karşılaştıkları zorlukları aşmalarına ve öğretim süreçlerine daha kararlı bir şekilde yaklaşmalarına yardımcı olabilir. Ancak, bu durumun yalnızca erkek öğretmenlerin mesleki dayanıklılığına dair bir algı oluşturduğunu unutmamak önemlidir. Kadın öğretmenlerin mesleki dayanıklılığı konusunda benzer duygusal ve zihinsel stratejiler geliştirmeleri mümkündür. Dolayısıyla, cinsiyetler arası farklar her ne kadar gözlemlense de, öğretmenlerin mesleki dayanıklılığını artırmak için cinsiyet odaklı değil, daha çok kişisel ve mesleki gelişim odaklı stratejilerin geliştirilmesi gerektiği söylenebilir. Araştırmanın bir diğer önemli bulgusu, yaş, öğrenim düzeyi, medeni durum ve branş gibi diğer demografik değişkenlerin öğretmenlerin mesleki dayanıklılığı üzerinde anlamlı bir fark yaratmadığıdır. Bu durum, mesleki dayanıklılığın, yaş veya öğrenim düzeyi gibi faktörlerden bağımsız olarak daha çok bireysel özelliklere, deneyimlere ve kişisel tutumlara dayalı olarak şekillendiğini göstermektedir.

Öğretmenlerin sabır düzeyleri yaşa göre farklılık gösterirken cinsiyet, öğrenim düzeyi, medeni durum ve branş değişkenlerine farklılık göstermemiştir. Öğretmenlerin sabır düzeylerinin yaşlarına göre etkileşim boyutunda ve genel sabır düzeylerinde 25-35 yaşlardaki öğretmenlerle 41-45 yaşlardaki öğretmenler arasında ve 25-35 yaşlardakiler lehine yüksek olduğu saptanmıştır. Buradan 41-45 yaşlardaki öğretmenlere göre 25-35 yaşlardaki öğretmenlerin etkileşimleri ve genel sabır düzeylerinin daha yüksek olduğu söylenebilir.

Bu araştırmada öğretmenlerin sabır düzeyleri ile mesleki dayanıklılıkları arasındaki güçlü pozitif ilişkiyi ortaya çıkmıştır. Öğretim boyutuyla genel mesleki dayanıklılık düzeyi, etkileşim boyutuyla genel mesleki dayanıklılık düzeyi ve öğretmenlerin genel sabır düzeyleri ile genel mesleki dayanıklılık düzeyi arasında yüksek düzeyde pozitif ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgu, öğretmenlerin mesleklerinde karşılaştıkları zorluklarla başa çıkabilme becerilerinin ve sabırlı olma yeteneklerinin, onların mesleki dayanıklılıklarını doğrudan etkilediğini göstermektedir. Yani, öğretmenlerin sabır düzeyleri arttıkça, mesleki dayanıklılıklarının da arttığı veya mesleki dayanıklılıkları arttıkça sabır düzeylerinin de yükseldiği söylenebilir. Bu durum, öğretmenlerin sabırlı olma kapasitesinin, onların mesleklerine duydukları kararlılığı ve işlerine olan bağlılıklarını pekiştiren bir faktör olduğunu ortaya koymaktadır. Sabır, öğretmenlik mesleği için temel bir özellik olarak kabul edilmektedir. Öğretmenlerin, sınıf

içindeki öğretim süreçlerinde öğrencilerle olan etkileşimlerinde, sınıf yönetiminde ve eğitim hedeflerine ulaşmak için gereken çabaları göstermelerinde sabırlarının önemli bir rolü vardır. Sabırlı olmak, öğretmenlerin zorluklarla karşılaştıklarında sakin kalabilmelerini, uzun vadeli hedeflere odaklanmalarını ve bu süreçte karşılaştıkları engelleri aşabilmelerini sağlar. Sabır aynı zamanda öğretmenlerin stresle başa çıkabilme yeteneklerini artırır ve eğitim süreçlerinde daha verimli ve etkili olmalarına yardımcı olur. Bayrakdar (2014) çalışmasında, hedeflere hızlı bir şekilde ulaşmaya hevesli bireylerin, öğretmenlik gibi sabır ve kararlılık gerektiren mesleklerde başarılı olamayabileceklerini belirtmektedir. Bu bulgu, öğretmenlik mesleğinin, kısa vadeli başarılar yerine uzun vadeli hedeflere ulaşmak için sürekli çaba ve sabır gerektirdiğini vurgulamaktadır. Paliç ve Keleş (2011) ise öğretmenlik mesleğinin güçlü bir kararlılık ve sebat duygusu gerektirdiğini ifade etmişlerdir. Bu durum, öğretmenlerin mesleklerinde başarı elde etmeleri için sadece sabırlarını değil, aynı zamanda kararlılıklarını da devreye sokmaları gerektiğini gösterir. Eğitimcilerden, öğrencilerin akademik başarılarını artırabilmek için sabırla ve azimle çalışmaları beklenmektedir. Uzun vadeli eğitim hedeflerine ulaşmak, öğretmenlerin öğrencilerine rehberlik etme sürecinde sabırlarını test eden bir süreçtir. Öğretmenlerin, bu süreçte karşılaştıkları zorluklarla başa çıkabilmek için hem kişisel sabır düzeylerinin yüksek olması hem de mesleki dayanıklılıklarının güçlü olması gerekmektedir.

5.2. Öneriler

- Öğretmenlerin mesleki dayanıklılıklarının çok yüksek düzeye çıkarılması için etkinlikler yapılabilir.
- Öğretmenlerin etkileşim boyutunda sabır düzeylerinin çok yüksek düzeye çıkarılması için çalışmalar yapılabilir.
- Kadın öğretmenlerin mesleki dayanıklılık düzeylerinin arttırılması için gerekli görülen çalışmalar yapılabilir.
- Yaş olarak orta ve üstü öğretmenlerin sabır düzeylerinin arttırılması için etkinlikler yapılabilir.
- Konuyla ilgili diğer kademelerde de bu konuda çalışmalar yapılarak sonuçlar karşılaştırılabilir.
- Öğretmenlerin sabır düzeyleri ve mesleki dayanıklılıklarına yönelik nitel bir çalışma tasarlanabilir.

KAYNAKÇA

- Ada, Ş., Akan, D., Ayık, A., Yıldırım, İ. ve Yalçın, S. (2013). Öğretmenlerin Motivasyon Etkenleri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17(3), 151-166.
- Aghababaei N., Tabik MT. (2015). Patience and mental health in Iranian students. *Iranian journal of psychiatry and behavioral sciences*, 9(3), 1- 4. doi: 10.17795 / jobs-1252
- Akgül, Z. (2019). *Yetişkin Din Eğitimi Açısından Dini İletişim ve Sabır Değeri*. (Yüksek Lisans Tezi). Hitit Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çorum.
- Akyol, B. (2019). *Engelli bakımı ön lisans öğrencilerinin sabır düzeyleri ile kişilik özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi], Necmettin Erbakan Üniversitesi.
- Akyüz, Y. (2012). *Türkiye’de Öğretmenlerin Toplumsal Değişmedeki Etkileri (1839-1950)* (2. Baskı). Ankara: Pegem.
- Ateş, A. (2019). Aile İçi İletişimde Sabır. *Gümüşhane Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 8(15), 61-90.
- Balcı, A. (2022). *İrade Eğitimi: Teori, Araştırma, Strateji ve Teknikler*. Ankara: Pegem.
- Bayrakdar, N. (2014). *Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenlerinin Mesleki Tükenmişlik Algıları*. (Doktora Tezi). Erciyes Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- Beltman, S. (2021). Understanding and examining teacher resilience from multiple perspectives. C.F. Mansfield (Ed.) In *Cultivating teacher resilience international approaches, applications and impact* içinde (pp.11-26) Springer.
- Brunetti, G.J. (2006). Resilience under fire: Perspectives on the work of experienced, inner city high school teachers in the United States. *Teaching and Teacher Education*, 22 (2006), 812–825. Doi:10.1016/j.tate.2006.04.027.
- Bulut, H. (2020). Kur'an Bağlamında Sabır ve Şükür İlişkisi. *Bingöl Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (16), 338-355.
- Burton, W., Martin, A. (2020). Opioid Overdose and Addiction Treatment: A Collaborative Model of Compassion, Patience, and Respect. *Journal of Nursing Scholarship*, 52(4), 344-351.
- Büyükşahin, Y. ve Şahin, A. E. (2017). Öğretmenlerin Gözünden Eğitimde Kalite Sorunsalı. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(3), 1134-1152.
- Clara, M. (2017). Teacher resilience and meaning transformation: How teachers reappraise situations of adversity. *Teaching and Teacher Education*, 63(2017), 82-91. Doi:10.1016/j.tate.2016.12.010.
- Çevik Kılıç, D. B. (2017). Türkiye’deki Müzik Öğretmenlerin Kişilikleri ve İş Tatminleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25(1), 435-454.

- Danılıdou, A., and Platsidou, M., Gonida, S.E. (2020). Primary school teachers' resilience: Association with teacher self-efficacy,
- Day, C. (2014). Resilient principals in challenging schools: The courage and costs of conviction. *Teachers and Teaching: Theory and Practice*, 20(5), 638-654. Doi: 10.1080/13540602.2014.937959.
- Day, C., Gu, Q. (2014). Resilient Teachers, Resilient Schools: Building and Sustaining Quality in Testing Times. Routledge Press.
- Dedebal, N. C., Kubat, U. ve Dursun, F. (2018). Hiçbir Eğitim Sisteminin Kalitesi Öğretmenin Kalitesini Aşamaz. *Turkish Studies Educational Sciences*, 13(27), 531-546. DOI:http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.14582
- Demir, A. (2021). *Okul Öncesi Öğretmenlerinin Eğitim Sürecindeki İletişim Becerilerinin İncelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi/Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Denizel Güven, E. ve Cevher, F. N. (2005). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Becerilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(18), 71-92.
- Dilekmen, M. (2008). Etkili Eğitim İçin Etkili Öğretmenlik. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(2), 213-221.
- Dirlikli, M., Sakallı, A. F. ve Akgün, L. (2015). Matematik Öğretmenlerinin Sınıf Yönetiminde Karşılaştıkları Sorunlar. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, (5), 36-57. http://dx.doi.org/10.16991/INESJOURNAL.125
- Doğan, M. (2014). Dinlerde ve İslam Kültüründe Sabır. *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 3(5), 93-130.
- Doğan, M. (2016). *Sabır Psikolojisi*. İstanbul: Çamlıca.
- Doğan, M. (2017). Karakter Gücü Olarak Sabır ve Psikolojik İyi Oluş İlişkisi. *The Journal of Happiness Well-Being*, 5(1), 134-153.
- Doğanay, S. (2019). *Psikolojik Açıdan Hayatın Zorlukları Karşısında Dini İnanç ve Sabır: Nitel Bir Çalışma*. (Doktora Tezi). Çukurova Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Dokumacı Sütçü, N. ve Oral, B. (2019). Ortaokul ve Lise Öğrencilerinin Öğretmenlere Yönelik Güven Algıları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(71), 1120-1134. DOI: 10.17755/esosder.466793
- Duman, S. N. ve Taş, İ. D. (2021). Eğitim Fakülteli Olmak (Kırıkkale Üniversitesi Örneği). *Ulusal Eğitim Akademisi Dergisi*, 5(1), 112-130.
- Ebershon, L. (2014). Teacher resilience: theorizing resilience and poverty. *Teachers and Teaching: Theory and Practice*, 20(5), 568-594. Doi:10.1080/13540602.2014.93796.

- Efiliti, E., Demirci, B. ve Karaduman, M. (2021). Özel Eğitim Öğretmenlerinin Özel Eğitime ve Özel Eğitim Öğrencilerine Yönelik Metaforik Algılarının İncelenmesi. *OPUS-Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 17(33), 221-251. <https://doi.org/10.26466/opus.754317>
- Erdem, A. R. (2018). “Öğrenmeyi Öğretmeyi Öğrenmiş Öğretmen” Eğitimi Modeli [4ÖEM]. Ankara: Eğiten.
- Eren, İ. (2010). Sabır Eğitimi. <https://insanvehayat.com/sabir-egitimi/>
- Esen Ateş, N. ve Kayıklık, H. (2019). Şehit Ailelerinde, Gazilerde ve Gazi Ailelerinde Sabır ve Dinî Başa Çıkma İlişkisi. *Çukurova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 19(1), 225-236.
- Ghorbani, R., Khormaie, F. (2019). Relationship between big five personality traits and virtue of wisdom: the mediating role of patience. *Health, Spirituality and Medical Ethics*, 6(1), 11-17. doi: 10.29252 / jhsme.6.1.11
- Girgin, D. (2020). Özel Yetenekli Öğrencilerin Desteklenmesi için Gereken Yeterlilikler: Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(74), 895-915.
- Göçen, A. (2019). Öğretmenlerin Anlam, Meslek Sürdürme, Stres ve Tükenmişlik Durumlarının Ruhsal Yaşamları Yönünden Değerlendirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 27(4), 1383-1395. Doi:10.24106/kefedergi.2479
- Gu, Q., and Day, C. (2013). Challenges to teacher resilience: Conditions cou
- Gültekin, M. (2015). İlköğretim Öğrencilerinin İdeal Öğretmen Algısı. *Journal of Turkish Studies-Language and Literature*, 10(11), 725-756.
- Gültekin, M. (2020). Değişen Toplumda Eğitim ve Öğretmen Nitelikleri. *AJESI - Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 10(1), 654-700. DOI: 10.18039/ajesi.682130
- Günaydın, Y. (2021). *Kur'an-ı Kerim'de Sebat*. (Yüksek Lisans Tezi). Gümüşhane Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gümüşhane
- Karakaş, A. C. (2018). Sabır Tutumunun Sürekli Öfke İfade Tarzlarına ve Öfke Kontrolüne Etkisi. *Türkiye İlahiyat Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 93-111.
- Karasar, N. (2018). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Lı, Q., Gu, Q., He, W. (2019) Resilience of Chinese teachers: Why perceived work conditions and relational trust matter. *Measurement: Interdisciplinary Research and Perspectives*, 17(3), 143-159, Doi:10.1080/15366367.2019.1588593.
- Limon, İ. (2022). Öğretmenlerin mesleki dayanıklılık kapasitelerinin çeşitli demografik değişkenler bağlamında incelenmesi, *Millî Eğitim Dergisi*, 51, (236), 3253-3274

- Meriç, E. ve Erdem, M. (2022). Öğretmen Sabır Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Trakya Eğitim Dergisi*, 12(2), 710-726. <https://doi.org/10.24315/tred.928310>
- Meriç, E. (2022). *Öğretmenlerde sabır ve tükenmişlik ilişkisi*, Doktora Tezi, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırşehir
- Okçu, D. ve Pilatin, U. (2018). Ortaokul Öğrencilerinin Sabır Değeri ile İlgili Algılarının Resim Yoluyla Değerlendirilmesi. *Batman Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Hakemli Dergisi*, 2(1), 102-113.
- Oral, O. (2015). Mâturîdî'de Sabır, Şükür ve Hikmet İlişkisi. *Mütefekkir Aksaray Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Dergisi*, 2(4), 343-362.
- Özdoğan, Ö. (2005). Din Psikolojisi ve Manevi Değerler. *Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 2(15), 159-180.
- Paliç, G. ve Keleş, E. (2011). Sınıf Yönetimine İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 17(2), 199-220.
- Peixoto, F., Silva, J.C., Pipa, J., Wosnitza, M., and Mansfield, C. (2020). The multidimensional teachers' resilience scale: Validation for Portuguese teachers. *Journal of Psychoeducational Assessment*, 38(3), 402-408. Doi:10.1177/0734282919836853.
- Sarıkaya, B. ve Şeren, Z. (2017). İnsan Sorumluluğu ve Fiillerine Etkisi Bağlamında Sabır ve Tevekkül Kavramları. *Gümüşhane Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 6(12), 68-88.
- Saylık, A. ve Tuaç, S. (2021). Velilerin Gözüyle İdeal Sınıf Öğretmeninin Özellikleri: Nitel Bir Çalışma. *Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10(19), 44-61.
- Schelvís, R.M.C., Zwetsloot, G.I.J.M., Bos, E.H., and Wiezer, N.M. (2014). Exploring teacher and school resilience as a new perspective to solve persistent problems in the educational sector. *Teachers and Teaching: Theory and practice*, 20(5), 622-637. Doi:10.1080/13540602.2014.937962
- Schnitker, S. A. (2012). An Examination of Patience and Well-Being. *The Journal of Positive Psychology*, 7(4), 263-280. <https://doi.org/10.1080/17439760.2012.697185>
- Schnitker, S. A., Emmons, R. A. (2007). Patience as a Virtue: Religious and Psychological Perspectives. *Research in the Social Scientific Study of Religion*, 18, 177-207. <https://doi.org/10.1163/ej.9789004158511.i-301.69>
- Sezer, Ş. (2018). Öğretmenlerin Sınıf Yönetimi Tutumlarının Öğrencilerin Gelişimi Üzerindeki Etkileri: Fenomenolojik Bir Çözümleme. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(2), 534-549. doi: 10.16986/HUJE.2017031319
- Sharifi Saki, S., Alipour, A., AghaYousefi, A. R., Mohammadi, M. R., Ghobari Bonab, B., Anbiaee, R. (2018). Relationship of Patience and Self-Compassion with

Depression in Patients with Breast Cancer. *Iranian Quarterly Journal of Breast Disease*, 11(2), 36-45. DOI: 10.30699/acadpub.ijbd..11.2.36

Solmaz, S. (2021). En Büyük Kâr “Sabır”. *Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi*, 5(4), 1646-1667. <https://doi.org/10.34083/akaded.1015305>

TDK. (2024). *Güncel Türkçe Sözlük*. <https://sozluk.gov.tr/>

Tokur, B. (2011). *Stres-Dindarlık İlişkisi Üzerine Bir Araştırma*. (Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.

Yıldırım, B. (2022). Özel Gereksinimli Çocukların Okula Uyum Sürecine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 56(56), 118-134. DOI: 10.15285/maruaebd.1076799

EKLER

Ek 1: İzin Onayları

T.C
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU
SAYI: 68282350/2024/16

Toplantı Tarihi:23.09.2024
Toplantı Sayısı:16
Toplantı Saati: 16:15

KARAR 21- Üniversitemiz Eğitim Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi (İ.Ö) Tezsiz Yüksek Lisans Programı 232284044 numaralı öğrencisi Ömer KURT'un danışmanı Doç. Dr. Aydan ORDU sorumluluğunda yürüttüğü "Öğretmenlerin Mesleki Dayanıklılıkları İle Sabır Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" başlıklı projesine yönelik başvuru formu ile usul ve etik açıdan verdiği beyan ve ekler tetkik edilmiş olup; proje sahibinin, başvurusunda yer alan bilgi, belge ve taahhütnamelere uygun bilimsel davranışlar sergileyeceği kanaati oluşmuştur. İş bu karar oy birliği ile alınmıştır.

Prof. Dr. Mithat AYDIN
Başkan V.

T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI

Yeni Başvuru

Başvurularım

Görüş ve Öneri Bildir

ÖMER KURT

Araştırma Uygulama İzineri Başvuru ve Değerlendirme Modülü > Başvurularım

BAŞVURULARIM

Sayfada 10 kayıt göster

Ara:

BAŞVURU NO	BAŞVURU TARİHİ	ARAŞTIRMANIN ADI	NİTELİĞİ	BAŞVURU DURUMU	SONUÇ RAPORU
	09.10.2024	Öğretmenlerin Mesleki Dayanıklılıkları İle Sabır Düzeyleri Arasındaki İlişki	Yüksek Lisans Tezi	Onaylandı	

Başvuru No	Başvuru Tarihi	Araştırmanın Adı	Niteliği	Başvuru Durumu	Sonuç Raporu
1 kayıttan 1 - 1 arasındaki kayıtlar gösteriliyor					

Önceki 1 Sonraki

Ek 2: Ölçek Kullanım İzni

